

ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ ΙΧΘΥΟΛΟΓΙΑΣ
& ΥΔΑΤΙΝΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
Αρ. Πρωτοκ. 1123
Ημερομηνία: 3-7-09



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
75% ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
25% ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ



ΠΑΙΔΕΙΑ ΜΠΡΟΣΤΑ
2^ο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης



ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΓΕΩΠΟΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ ΙΧΘΥΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΥΔΑΤΙΝΟΥ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

**«Σχέση των τοπικών μέσων μαζικής ενημέρωσης με την εξέλιξη του
Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Αλοννήσου, Βορείων Σποράδων»**



Βόλος, 2009



**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ & ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΓΚΡΙΖΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»**

Αριθ. Εισ.: 7773/1
Ημερ. Εισ.: 24-11-2009
Δωρεά: Συγγραφέας
Ταξιθετικός Κωδικός: ΠΤ – ΙΥΠ
2009
ΔΙΟ

**«Σχέση των τοπικών μέσων μαζικής ενημέρωσης με την εξέλιξη του Εθνικού
Θαλάσσιου Πάρκου Αλοννήσου, Βορείων Σποράδων»**

ΔΙΟΝΥΣΟΠΟΥΛΟΥ ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ

Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή:

- **Χρήστος Νεοφύτου, Καθηγητής,** Τμήμα Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος, Σχολή Γεωπονικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.
- **Στεριανή Ματσιώρη, Λέκτορας,** Τμήμα Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος, Σχολή Γεωπονικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.
- **Αγγελική Ντίκου, Διδάκτωρ, Συνεργάτιδα** στο Τμήμα Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος, Σχολή Γεωπονικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας .

Ευχαριστίες

Η παρούσα πτυχιακή εργασία εκπονήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος προπτυχιακών σπουδών του Τμήματος Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος της Σχολής Γεωπονικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Η διατριβή αυτή αποτελεί καρπό μιας επίπονης προσπάθειας, που χρειάστηκε προσωπικό χρόνο και κόπο, χρήσιμες συμβουλές και υποδείξεις, από επιστημονικά καταρτισμένους ανθρώπους. Το θέμα της Προπτυχιακής μου Διατριβής, το οποίο προτάθηκε από την κα Αγγελική Ντίκου, Διδάκτωρ, είναι ένα θέμα που αγγίζει την ολοένα και αυξανόμενη οικολογική συνείδηση στην εποχή μας, η οποία επηρεάζεται από τον έντυπο τύπο. Θα ήθελα να της εκφράσω θερμότερες ευχαριστίες, για την αμέριστη συμπαράσταση, καθοδήγηση και υποστήριξη που προσέφερε σε όλα τα στάδια της προσπάθειας αυτής, από την υπόδειξη του θέματος και την ουσιαστική επίβλεψη της διατριβής, μέχρι την τελική διόρθωση του κειμένου. Την ευχαριστώ βαθύτατα, όχι μόνο για τις υποδείξεις της σε επιστημονικό επίπεδο, που η συμβολή της υπήρξε καθοριστική στη συγκεκριμένη διατριβή, αλλά πολύ περισσότερο για την ευγενική και φιλική διάθεση, στοιχεία που συνθέτουν μια άριστη και αποτελεσματική συνεργασία με γόνιμο και θετικό αποτέλεσμα. Τέλος, την ευχαριστώ και πάλι εγκάρδια και προσδοκώ μια μελλοντική συνεργασία μαζί της.

Θεωρώ υποχρέωση να εκφράσω τις θερμότερες ευχαριστίες μου:

- Στα μέλη της Τριμελούς Επιτροπής τον κ. Χρήστο Νεοφύτου, Πρόεδρο, Κοσμήτορα και Καθηγητή στο Τμήμα Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος της Σχολής Γεωπονικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, και Πρόεδρο του Φορέα Διαχείρισης του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Αλοννήσου, Βόρειες Σποράδες, την κα Ματσιώρη Στεριανή, Λέκτορα του Τμήματος Γεωπονίας Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος της Σχολής Γεωπονικών Επιστημών, τα Μέλη Δ.Ε.Π και το προσωπικό του Τμήματος για τις πολύτιμες συμβουλές που προσέφεραν στην εκπόνηση της συγκεκριμένης εργασίας.
- Στον κ. Δημήτρη Σαμαρά, διευθυντή σύνταξης της εφημερίδας «Θεσσαλία» για την πολύτιμη βοήθεια του και την κατανόηση που επέδειξε κατά τις πολύωρες αναζητήσεις μου στο αρχείο της εφημερίδας, όπως επίσης και στην κα Μαρία Δεληγιάννη, γραμματέα της εφημερίδας που ήταν πάντα ευγενική, φιλική και πρόθυμη να με βοηθήσει κατά το δοκούν.

▪ Στον κ. Χρυσοβαλάντη Σπανομήτρο, οικονομολόγο του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και φίλο μου για την αμέριστη βοήθεια και συμπαράσταση που μου προσέφερε κατά τη διεξαγωγή της εργασίας.

Φυσικά, δε θα μπορούσα να παραλείψω την οικογένειά μου που χωρίς την αρωγή και την ηθική της υποστήριξη θα ήταν πραγματικά δύσκολη η οποιαδήποτε πρόοδος της διατριβής μου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η ίδρυση του ΕΘΠΑΒΣ αποτέλεσε εφαρμογή μιας μακροχρόνιας διαδικασίας εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών και δράσεων με απώτερο στόχο τη δημιουργία μιας περιοχής ικανής να προσφέρει καταφύγιο στη μεσογειακή φώκια (*Monachus monachus*) και συνάμα να προστατέψει ολόκληρο το ενδιαίτημά της. Για την επίτευξη αυτού απαραίτητη προϋπόθεση ήταν η αποφυγή οποιασδήποτε προστριβής με τους κατοίκους της Αλοννήσου.

Στην παρούσα εργασία, διερευνήθηκε πώς ο τοπικός έντυπος τύπος παρουσίασε το ΕΘΠΑΒΣ κατά τη διάρκεια της περιόδου 1980-2008 με την ανάλυση του περιεχομένου 98 συναφών με το ΕΘΠΑΒΣ άρθρων των δύο σημαντικότερων εφημερίδων της Μαγνησίας (*Θεσσαλία* και *Ταχυδρόμο*). Συγκεκριμένα, ο έντυπος τύπος προσπάθησε να κρατήσει ουδέτερη στάση ως προς την παρουσίαση των γεγονότων σχετικά με την ίδρυση του πάρκου. Εντούτοις, όσες φορές χρειάστηκε να λάβει θέση, αυτή ήταν, σχεδόν πάντα, θετικά προσκείμενη ως προς την ίδρυση και τη λειτουργία του ΕΘΠΑΒΣ.

Επίσης, διερευνήθηκε η επίδραση του τοπικού έντυπου τύπου στη γνώση, τη στάση και τη δράση του τοπικού πληθυσμού σχετικά με το ΕΘΠΑΒΣ. Ο αριθμός των ατόμων που διάβαζαν συχνά εφημερίδες ήταν περισσότερο ενημερωμένος για θέματα που αφορούσαν το θαλάσσιο πάρκο, ενώ αντίθετα χαμηλό ποσοστό ανάγνωσης σήμαινε και άγνοια περί των σχετικών ζητημάτων. Ενδιαφέρον προκαλεί το γεγονός ότι η πλειοψηφία των κατοίκων ανεξαρτήτως φύλου, ηλικίας και επαγγέλματος τάσσονται υπέρ της λειτουργίας του πάρκου και κατά των περιορισμών και απαγορεύσεων, που ισχύουν από την εποχή της ίδρυσής του.

Τέλος, λαμβάνοντας υπόψη την επιστημονική – οικολογική λειτουργία του πάρκου, τις απόψεις αλλά και τις διαμαρτυρίες των κατοίκων του νησιού και την επιρροή που ασκεί προς όλες τις κατευθύνσεις ο έντυπος τύπος, διατυπώθηκαν ορισμένες προτάσεις. Ο σκοπός αυτών είναι να αναδείξουν το πρόβλημα που υφίσταται τη δεδομένη χρονική στιγμή και να προτείνουν λύσεις στον πολιτικό, πολιτισμικό, θεσμικό, οικολογικό και οικονομικό τομέα ώστε να αμβλυθούν οι διαφορές και να επέλθει μια κοινά αποδεκτή λύση, ικανή να συσπειρώσει το φορέα διαχείρισης, τον έντυπο τύπο και τους κατοίκους της περιοχής, στη χάραξη μιας ενιαίας πορείας για ένα καλύτερο αύριο. Κάποιες από τις σημαντικότερες προτάσεις είναι οι ακόλουθες:

- Δωρεάν εκπαιδευτική εκστρατεία ενημέρωσης.

- Ελάττωση των απαγορεύσεων στο βαθμό πάντα που θα επιτρέπεται τόσο η αλιεία όσο και η ορθή διαχείριση του πάρκου.
- Ανάπτυξη οικολογικής συνείδησης και περιβαλλοντολογικής ηθικής ώστε να επέλθει αειφορική οικονομική ανάπτυξη των κατοίκων του νησιού.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9
1.1	Ο ρόλος των ΘΠΠ στην αντιμετώπιση της υποβάθμισης του θαλάσσιου περιβάλλοντος	9
1.2.	Αποτελεσματικότητα των ΘΠΠ ως περιβαλλοντικά εργαλεία διαχείρισης	11
1.3.	Ο ρόλος των μέσων μαζικής ενημέρωσης στην ενημέρωση του κοινού σχετικά με περιβαλλοντικά θέματα	12
1.4.	Στόχος της έρευνας	15
2	ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ	16
2.1.	Το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Βόρειες Σποράδες	16
2.2.	Σχεδιασμός έρευνας δειγματοληψία και ανάλυση δεδομένων	20
A.	Ανάλυση περιεχομένου άρθρων εφημερίδων	20
B.	Επίδραση του τοπικού έντυπου τύπου στη α) γνώση, β) στάση και γ) δράση του τοπικού πληθυσμού σχετικά με το ΕΘΠΑΒΣ	23
3	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	24
3.1.	Περιεχόμενο άρθρων εφημερίδων	24
3.2.	Τοπική κοινωνία	32
4	ΣΥΖΗΤΗΣΗ	41
4.1.	Επίδραση έντυπου τύπου στην προώθηση του ΕΘΠΑΒΣ	41
4.2.	Προτάσεις για τη διαχείριση του ΕΘΠΑΒΣ	49
5	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	55
5.1.	ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	55
5.2	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	70

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Ο ρόλος των Θαλάσσιων Προστατευόμενων Περιοχών στην αντιμετώπιση της υποβάθμισης του θαλάσσιου περιβάλλοντος

Κινητήριες δυνάμεις όπως η οικονομική ανάπτυξη και η πληθυσμιακή αύξηση έχουν προκαλέσει σημαντικές επιπτώσεις στο θαλάσσιο και παράκτιο περιβάλλον μεταξύ των οποίων είναι η ρύπανση, η εξάντληση των φυσικών πόρων και η μείωση της βιοποικιλότητας (Hassan et al., 2005), οι οποίες με τη σειρά τους οδήγησαν σε αποκρίσεις από την πλευρά της κοινωνίας για τον περιορισμό των αρνητικών επιπτώσεων. Μια από αυτές τις αποκρίσεις είναι οι Θαλάσσιες Προστατευόμενες Περιοχές (ΘΠΠ). Ο όρος ΘΠΠ χρησιμοποιείται ως ένας γενικός, συνοπτικός όρος για να συμπεριλάβει διαφορετικές στρατηγικές για την προστασία της θαλάσσιας ζωής (θαλάσσια πάρκα, καταφύγια, κ.ά.), τα οποία με τη σειρά τους αντικατοπτρίζουν τους διαφορετικούς στόχους, τύπους και επίπεδα προστασίας ή περιορισμών της ανθρώπινης δραστηριότητας (Agardy, 2000). Εντούτοις, ο κοινός στόχος όλων των θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών είναι η διατήρηση και η βελτίωση των περιοχών που περικλείουν χωρίς απαραίτητα να απαγορεύεται η ανθρώπινη δράση και ανάπτυξη.

Οι ΘΠΠ εξελίχθηκαν με γοργό ρυθμό ως ένα πολλά υποσχόμενο εργαλείο για τη διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Οι πρώτες ΘΠΠ ιδρύθηκαν στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, ενώ σήμερα φτάνουν τις 4.500 παγκοσμίως (Chape, 2005). Στην Ευρωπαϊκή Μεσόγειο εντοπίζονται σήμερα 79 θεσμοθετημένες ΘΠΠ (MedPan, 2005, Σχ.1). Οι ΘΠΠ εξελίχθηκαν από την προστασία ειδών στην προστασία ενδιαιτημάτων, από την προστασία της δομής στην προστασία των διεργασιών που εξασφαλίζουν τη βιωσιμότητα των αγαθών και υπηρεσιών των ενδιαιτημάτων και από πάρκα ψυχαγωγίας σε περιοχές όπου ρυθμίζεται η πολλαπλή χρήση των πόρων (Agardy, 2000). Η σπουδαιότητα της σύνδεσης του θαλάσσιου περιβάλλοντος μέσω της μεταφοράς αυγών και λαρβών με τα θαλάσσια ρεύματα (Hjort, 1914, Ogden, 1997, Roberts, 1997) έχει ενισχύσει την ιδέα των ΘΠΠ με πρωτοβουλίες για τη δημιουργία δικτύων ΘΠΠ (Brunckhorst και Bridgwater, 1995, Kelleher et al., 1995, Badalamenti et al., 2000). Έτσι, στη διάσκεψη για το περιβάλλον στο Johannesburg,

οι κυβερνήσεις αποφάσισαν για τη δημιουργία δικτύων ΘΠΠ μέχρι το 2012 (United Nations, 2002).



Σχήμα 1. Θαλάσσιες Προστατευόμενες Περιοχές στην Ευρωπαϊκή Μεσόγειο (Juanes, 2001).

Σήμερα, κοινοί βίο-φυσικοί στόχοι των προστατευόμενων περιοχών είναι α) η διατήρηση και προστασία των θαλάσσιων και παράκτιων φυσικών πόρων, β) η διατήρηση της βιοποικιλότητας, γ) η προστασία ειδών που απειλούνται με εξαφάνιση και δ) η αποκατάσταση υποβαθμισμένων περιοχών. Κοινοί κοινωνικό-οικονομικοί στόχοι αποτελούν η διασφάλιση παροχής τροφής, η βελτίωση της ζωής, η ισόνομη διανομή των οφελών που απορρέουν από τις προστατευόμενες περιοχές, η συμβατότητα ανάμεσα στη διαχείριση και την τοπική κοινωνία, η προώθηση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και συνειδητοποίησης. Κοινοί διαχειριστικοί στόχοι των ΘΠΠ αποτελούν η αποτελεσματική διαχείριση δομών και στρατηγικών, η αποτελεσματική νομοθεσία, η αποτελεσματική συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων ομάδων και συμφερόντων και η διαχείριση αντιθέσεων και διαφωνιών (Clark, 1995).

Διάφοροι ερευνητές έχουν τεκμηριώσει τα οφέλη των ΘΠΠ, συμπεριλαμβανομένου του ρόλου τους στη διατήρηση της βιοποικιλότητας (Carter, 1995), στην ανάκαμψη των ιχθυο-αποθεμάτων (Gell και Roberts, 2003, Tetreault και Ambrose, 2007), την ενθάρρυνση του τουρισμού (Dixon, 1993, Farrow, 1996), και

την παροχή ευκαιριών εκπαιδευτικής και ερευνητικής δραστηριότητας (Pomeroy et al., 2004).

1.2. Αποτελεσματικότητα των Θαλάσσιων Προστατευόμενων Περιοχών ως περιβαλλοντικά εργαλεία διαχείρισης

Παρά την πρόοδο που έχει επιτευχθεί σχετικά με την ίδρυση των ΘΠΠ, η συνολική έκταση που καλύπτουν οι ΘΠΠ παγκοσμίως δεν επαρκεί (0,5 % της συνολικής επιφάνειας των θαλασσών). Πολλές ΘΠΠ απειλούνται από κινδύνους εκτός των ορίων τους και οι περισσότερες δεν είναι αποτελεσματικές όσον αφορά τη διαχείρισή τους (Jameson et al., 2002). Εθνικές (McField, 2000 και CANARI, 2001), περιφερειακές (Alder, 1996, Mascia, 1999, McClanahan, 1999, Geoghegan et al., 2001, Burke et al., 2002, Appeldoorn και Lindeman, 2003) και παγκόσμιες (Kelleher et al., 1995) αποτιμήσεις της αποτελεσματικότητας της διαχείρισής τους, δηλαδή του αν και κατά πόσο επιτυγχάνουν τους στόχους για τους οποίους ιδρύθηκαν, καταδεικνύουν ότι υπάρχουν προβλήματα στους ακόλουθους τομείς: ανεπαρκής χρηματοδότηση και τεχνική υποστήριξη, έλλειψη κατάλληλα καταρτισμένου προσωπικού, έλλειψη δεδομένων, έλλειψη υποστήριξης από την τοπική κοινωνία, έλλειψη πλάνου διαχείρισης και ασυμφωνία μεταξύ των εμπλεκόμενων ομάδων.

Διαθέσιμες αξιολογήσεις των πρωτοβουλιών θαλάσσιας προστασίας υποδεικνύουν ότι η επιτυχής διαχείριση των ΘΠΠ προϋποθέτει τη συμμετοχή όλων των διαφορετικών ομάδων που εμπλέκονται στη λήψη αποφάσεων και οφελών από τη λειτουργία του ΘΠΠ (Andersson και Ngazi, 1995, Rudd et al., 2001, Pollnac et al., 2002, Da Silva, 2004, Pomeroy et al., 2006). Αυτή η διαπίστωση έδωσε το έναυσμα για τη μετάβαση από την αρχή της διατήρησης της βιοποικιλότητας στην αρχή του συμβιβασμού και της αλληλοσυμπλήρωσης (Brown, 2002). Οι ΘΠΠ αλληλεπιδρούν με την τοπική κοινωνία και μπορούν να προσφέρουν οφέλη στην οικονομία της, π.χ. στην αλιεία και τον τουρισμό. Αντιληπτά οφέλη από τις ΘΠΠ στην τοπική κοινωνία μπορούν να αυξήσουν την αποδοχή των ΘΠΠ από την τοπική κοινωνία, τη συμμετοχή της στη διαχείρισή τους και τη συμμόρφωσή της με τους κανονισμούς που αφορούν τις ΘΠΠ. Παράγοντες που επηρεάζουν την αποδοχή των εμπλεκόμενων ομάδων σε μια ΘΠΠ περιλαμβάνουν: την ηλικία της ΘΠΠ, το επίπεδο εκπαίδευσης των κατοίκων, το επάγγελμα τους, την οικονομική τους κατάσταση, την εθνικότητα

τους, τη διανομή των φυσικών πόρων και οφελών που απορρέουν από τις ΘΠΠ και την ποιότητα των σχέσεων με τους πολιτικούς ή το προσωπικό διαχείρισης και λειτουργίας του πάρκου (McClanahan et al., 2005).

Η διαχείριση μιας ΘΠΠ μπορεί να γίνεται από κάποια διεύθυνση υπουργείου (κεντρική διαχείριση) ή από την ίδια την τοπική κοινότητα (διαχείριση από τη βάση) ή, σε ορισμένες περιπτώσεις και για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, από μη κυβερνητικές περιβαλλοντικές οργανώσεις, ενώ σε πολύ λιγότερες περιπτώσεις από κάποιον ιδιωτικό φορέα. Κάθε ένας από αυτούς τους τύπους διαχείρισης παρουσιάζει πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα (Christie και White, 2007). Η διεθνής πρακτική υποδεικνύει την ανάγκη προώθησης του μοντέλου διαχείρισης στη βάση ειδικά στις περιπτώσεις όπου οι κρατικές δομές είναι ασθενείς και όταν η αποκέντρωση ευνοεί τη βιωσιμότητα των θαλάσσιων φυσικών πόρων (Ostrom, 1990). Η τοπική κοινωνία μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην αναγνώριση φυσικών πόρων, τον καθορισμό αναπτυξιακών προτεραιοτήτων, την επιλογή και εφαρμογή τεχνολογιών και την εφαρμογή διαχειριστικών πρακτικών. Απαραίτητες προϋποθέσεις για αυτή τη συμμετοχή είναι ότι η τοπική κοινωνία έχει συνειδητοποιήσει το ότι οι ενέργειές της επηρεάζουν την ποιότητα και ποσότητα των φυσικών πόρων και, επομένως, το εισόδημά τους και ότι έχουν ευθύνη για τη διαχείρισή τους έτσι ώστε να αναπτυχθεί ισχυρό κίνητρο για την προστασία τους.

Η συλλογική δράση στη διαχείριση μιας ΘΠΠ απαιτεί (Ostrom, 1990):

- Κοινωνική ικανότητα: αρχές, διαδικασίες και αξίες που συνδέουν τα μέλη μιας κοινότητας και τα ωθούν σε κοινή δράση και αποτελούν απόρροια της κοινωνικής και πολιτιστικής ιστορίας της κοινότητας.
- Θεσμική ικανότητα: ικανότητα των κρατικών δομών να προσφέρουν οικονομική και τεχνολογική υποστήριξη.

1.3. Ο ρόλος των μέσων μαζικής ενημέρωσης στην ενημέρωση του κοινού σχετικά με περιβαλλοντικά θέματα

Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης (τηλεόραση, ραδιόφωνο και έντυπα) χρησιμεύουν ως θεμελιώδη μέσα πληροφόρησης, στέλνοντας μηνύματα στο τεράστιο κοινό σχετικά με πολλά ζητήματα, συμπεριλαμβανομένων και περιβαλλοντικών (Hancock και MacCallum, 1971). Ό,τι ξέρουμε (ή θεωρείται ότι ξέρουμε) για τον κόσμο και το περιβάλλον μας είναι κατά ένα μεγάλο μέρος βασισμένο στις

πληροφορίες, που παρέχονται από τις πηγές μέσων μαζικής ενημέρωσης, στις οποίες εκτίθενται το κοινό (Doyle, 1986). Εάν οι πληροφορίες που δεχόμαστε από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης θεωρούνται αξιόπιστες, τότε τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης καθορίζουν το πλαίσιο με βάση το οποίο μπορούμε να αξιολογήσουμε και να αποκριθούμε σε επίκαιρα γεγονότα ως μεμονωμένοι πολίτες. Το κοινό θεωρεί τις εφημερίδες μια από τις πιο αξιόπιστες πηγές μαζικής ενημέρωσης σχετικά με περιβαλλοντολογικά θέματα (McCallum et al., 1991).

Η δύναμη των μέσων ενημέρωσης και στη διαμόρφωση εθνικής κοινής γνώμης και πολιτικών ημερήσιας διάταξης είναι καλά τεκμηριωμένη (Erbring et al., 1980, MacKuen, 1981, 1984, Iyengar και Kinder, 1987, Baumgartner και Jones, 1993, McCombs και Zhu, 1995, Gilliam και Iyengar, 2000, Soroka, 2002, McGraw και Ling, 2003). Σύμφωνα με αυτές τις μελέτες, τα μέσα ειδήσεων διαδραματίζουν γενικά δύο ρόλους στον καθορισμό των δημόσιων και πολιτικών ημερήσιων διατάξεων. Κατ' αρχάς, μέσω της επαναλαμβανόμενης κάλυψης ειδήσεων με την πάροδο του χρόνου, τα μέσα ειδήσεων έχουν τη δυνατότητα να επηρεάσουν τη σχετική προβολή ενός ιδιαίτερου ηθικού ζητήματος (McCombs και Shaw, 1972, Baumgartner και Jones, 1993, Roberts et al., 2002, Soroka, 2002, 2003). Δεύτερον, και περισσότερο σημαντικό, τα μέσα ενημέρωσης έχουν τη δυνατότητα να απεικονίσουν ένα ιδιαίτερο δημόσιο ζήτημα από διαφορετικές οπτικές γωνίες και να επηρεάσουν έτσι τη σκέψη του κοινού και των πολιτικών φορέων σχετικά με το ζήτημα (McCombs και Shaw, 1972, Cobb και Elder, 1983, Dearing και Rogers, 1996, Kiousis, 2004). Αυτή η απεικόνιση μπορεί επίσης να έχει επιπτώσεις στην αντίληψη για το τι μπορεί να γίνει, δηλαδή τις πιθανές λύσεις ή τις εναλλακτικές λύσεις σχετικά με το ζήτημα (Carvalho, 2005:2). Οι Burgess και Gold (1985) θεωρούν ότι συντάκτες και δημοσιογράφοι δρουν ως φίλτρα μέσω των αποφάσεων που λαμβάνουν για το ποια ζητήματα αξίζουν παρουσίασης και με ποιον τρόπο τα ζητήματα αυτά παρουσιάζονται. Επιπλέον, οι ειδησεογραφικές εκπομπές έχουν τη δυνατότητα να επηρεάζουν τη δημόσια αντίληψη για διάφορα ζητήματα επειδή επηρεάζουν το ποσό και τη φύση των πληροφοριών που είναι προσιτές στο αναγνωστικό κοινό τους. Οι πληροφορίες που παρουσιάζονται στους πολίτες, εντούτοις, είναι διαμορφωμένες έτσι ώστε να εξυπηρετούν την πώληση αντίτυπων ή την υψηλή ακροαματικότητα.

Για τα περιβαλλοντολογικά θέματα, αυτό το φιλτράρισμα και η διαμόρφωση από τα μέσα ενημέρωσης της κοινής γνώμης είναι ιδιαίτερα προβληματικά. Οι περιβαλλοντικές ιστορίες δεν είναι πάντα καλοί «πωλητές» επειδή τα ζητήματα είναι

συχνά σύνθετα και συστημικά και επειδή η περιβαλλοντική αλλαγή συμβαίνει συνήθως σε μακροπρόθεσμες κλίμακες (Beder, 2004, Burgess και Harrison, 1993). Κατά συνέπεια, οι περιβαλλοντικές ειδήσεις τείνουν σε επιφανειακές αναφορές και σε εστίαση σε άμεσα και απομονωμένα γεγονότα, όπως οι φυσικές καταστροφές ή οι διαρροές πετρελαίου. Επίσης, σύμφωνα με την Beder (2004), οι βασικές πληροφορίες και οι δομικές αιτίες των περιβαλλοντικών προβλημάτων είναι συχνά απύσυχες στις παρουσιάσεις ειδήσεων.

Η αναγνώριση ότι τα μέσα ενημέρωσης είναι σημαντικές πηγές πληροφορίας για το κοινό και τους σχεδιαστές πολιτικής σχετικά με τη φύση ενός ιδιαίτερου δημόσιου ζητήματος, οδήγησε σε σειρά μελετών για την κάλυψη από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης περιβαλλοντικών ειδήσεων / θεμάτων παγκόσμιου ενδιαφέροντος, όπως η αλλαγή κλίματος κατά τη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών (Bell, 1994). Μερικοί μελετητές εστίασαν στον κύκλο προσοχής που αποδίδουν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και τους πιθανούς παράγοντες, που ευθύνονται για την άνοδο και την πτώση της προσοχής που αποδίδεται στις ειδήσεις σχετικά με το παγκόσμιο ζήτημα της υπερθέρμανσης του πλανήτη και της αλλαγής του κλίματος (Ungar, 1992, Mazur και Lee, 1993, Trumbo, 1996, McComas και Shanahan, 1999, Liu et al., 2006). Άλλοι ερευνούν αν τα μέσα ειδήσεων μεταφέρουν την επιστημονική γνώση σχετικά με την αλλαγή του κλίματος και την επιστημονική συναίνεση σχετικά με το αν μία τέτοια αλλαγή όντως λαμβάνει χώρα ακολουθώντας δημοσιογραφικούς κανόνες όπως η ουδετερότητα ή η αντικειμενικότητα (Boykoff και Boykoff, 2004). Υπάρχουν επίσης μελέτες σχετικά με το πώς τα μέσα ενημέρωσης βοηθούν στη διαμόρφωση της δημόσιας κατανόησης των κινδύνων από την αλλαγή του κλίματος (Smith, 2005) ή πώς τα συστήματα αξίας έχουν επιπτώσεις στη κάλυψη ειδήσεων, στον προσανατολισμό του προβλήματος, και στην εύρεση λύσης για την αλλαγή του κλίματος (Wilkins, 1993, Carvalho, 2005). Η μελέτη Carvalho (2005) παραδείγματος χάριν, αποκάλυψε αλλαγές στον τρόπο που οι βρετανικές εφημερίδες παρουσιάζουν τον κίνδυνο για την αλλαγή του κλίματος που φάνηκε να προέρχεται από επιστήμονες μελέτης του κλίματος και κυβερνητικές πολιτικές θέσεις.

Η υποβάθμιση του θαλάσσιου περιβάλλοντος ως περιβαλλοντολογικό πρόβλημα παγκόσμιου εύρους, όπως η υπερθέρμανση του πλανήτη και η αλλαγή κλίματος, καλύπτεται από τα μαζικά μέσα μαζικής ενημέρωσης με σκοπό την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση του κοινού (Wilson, 2000). Εντούτοις, η συμμετοχή του ευρέως κοινού στις προσπάθειες να προστατευθεί το θαλάσσιο

περιβάλλον παρουσιάζει ένα ιδιαίτερα προκλητικό πρόβλημα. Γενικά, η γνώση για το θαλάσσιο περιβάλλον είναι φτωχή σε σύγκριση με το χερσαίο περιβάλλον και τα περισσότερα μέλη του κοινού έχουν μικρή προσωπική εμπειρία και γνώση σχετικά με τα θαλάσσια είδη και τους βιότοπους. Ενώ πολλοί άνθρωποι έχουν προσέξει τα συγκρούμενα κύματα από μια παραλία ή έχουν ρίξει μια πετονια από έναν λιμενοβραχίονα, σχετικά λίγοι έχουν κολυμπήσει με αναπνευστήρα ή συσκευή αυτόνομης κατάδυσης κάτω από την επιφάνεια των νερών. Οι Steel et al., (2005) αποκάλυψαν ότι η γνώση του κοινού για το θαλάσσιο περιβάλλον σχετίζεται άμεσα με την υποστήριξη για τη διατήρησή του. Η έλλειψη εμπειρίας ή γνώσης του κοινού για το θαλάσσιο περιβάλλον αποτελεί ένα σημαντικό εμπόδιο στην προώθηση συγκεκριμένων προσαθειών και πολιτικής σχετικά με την προστασία του ενώ ταυτόχρονα τοποθετεί τα μέσα μαζική ενημέρωσης σε μια ισχυρή θέση επιρροής. Η γνώση για τα είδη, την οικολογία των θαλασσιών βιοκοινοτήτων, και των επιπτώσεων σε αυτά από τις ανθρώπινες δράσεις είναι απαραίτητη προκειμένου το ευρύ κοινό να εκτιμήσει την αξία τους, να κατανοήσει την ανάγκη για το σχεδιασμό νέων ΘΠΠ, και να υποστηρίξει τη λειτουργία των ΘΠΠ.

Οι θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές κέρδισαν την επιστημονική αναγνώριση ως περιβαλλοντικά εργαλεία διατήρησης του παράκτιου και θαλάσσιου περιβάλλοντος (AAAS, 2001). Οι αποτελεσματικές δημόσιες διαβουλεύσεις και η συμμετοχή του κοινού, εντούτοις, είναι βασικές προϋποθέσεις για την ίδρυση και την αποτελεσματική λειτουργία τους (Pomeroy et al., 2007). Τα μέσα ενημέρωσης μπορούν να διαδραματίσουν ουσιαστικό ρόλο σε αυτήν την διαδικασία με το να πληροφορούν το κοινό για την εξέλιξη των ΘΠΠ Αναμένεται ότι ο τρόπος με τον οποίο παρουσιάζονται οι ΘΠΠ από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης θα διαμορφώσει ανάλογα την κατανόηση, τη στάση, και, ενδεχομένως, τη δράση του κοινού στο οποίο απευθύνεται για αυτές.

1.4. Στόχος της έρευνας

Στόχος της παρούσας μελέτης είναι να διερευνηθεί ο ρόλος του έντυπου περιφερειακού τύπου στην ίδρυση και λειτουργία του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Αλοννήσου, Βόρειες Σποράδες. Συγκεκριμένα, επιδιώκει να απαντήσει στα ακόλουθα ερωτήματα:

- 1) Πώς έχει εξελιχθεί η παρουσίαση του ΕΘΠΑΒΣ από τον έντυπο περιφερειακό τύπο;
- 2) Πώς αυτή η παρουσίαση έχει επηρεάσει τη γνώση, στάση και δράση της τοπικής κοινωνίας σχετικά με το ΕΘΠΑΒΣ;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ

2.1. Το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου, Βόρειες Σποράδες

Όλα ξεκίνησαν στην περιοχή από τον Γερμανό φυσιοδίφη Τόμας Σούλτσε Βέστρουμ, ο οποίος από το 1974-76 άρχισε να αποκαλύπτει την ιδιαιτερότητα της περιοχής. Από τη δεκαετία του '80 το Πανεπιστήμιο Αθηνών και άλλοι ερευνητές άρχισαν να μελετούν κυρίως τις φώκιες. Η Εταιρεία για τη Μελέτη και Προστασία της Μεσογειακής φώκιας (Μομ) υπήρχε στην περιοχή πριν δημιουργηθεί το Πάρκο και για 13 χρόνια είχε αναλάβει τη φύλαξη και την περιπολία της περιοχής (προσ. επικ. Πέπη Λαγωνίκα, Μομ). Από το 1984-86 ξεκίνησαν μελέτες για να κηρυχθεί η περιοχή προστατευμένη. Το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου, Βορείων Σποράδων ιδρύθηκε με προεδρικό διάταγμα (28/5/92, ΦΕΚ 519/92) έπειτα από πρωτοβουλία της Μομ και σε συνεργασία με το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας, το Υπουργείο Γεωργίας και το Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (ΥΠΕΧΩΔΕ, Αντώνης Ιορδάνογλου, 2003). Επίσης, η ίδρυση του πάρκου συνιστά ακολουθία των οδηγιών της Ε.Ε. για την προστασία των οικοτόπων και των άγριων ειδών:

- Η Κοινοτική Οδηγία 79/409/ΕΕΚ, που ψηφίστηκε το 1979 αποτέλεσε το θεμέλιο λίθο για την υλοποίηση της πολιτικής της Ε.Ε. για τη διατήρηση της φυσικής κληρονομιάς. Για την επίτευξη του στόχου αυτού, ορίστηκαν Περιοχές Ειδικής Προστασίας, γνωστές ως SPAs (Special Protection Areas)
- Η εναρμόνιση της Κοινοτικής Οδηγίας 92/43 στην Ελλάδα έγινε με Κοινή Υπουργική Απόφαση το 1998 (ΚΥΑ 33318/3028/1998). Με την πράξη αυτή η Ελλάδα αναλαμβάνει ρητά την υποχρέωση να διαφυλάξει και να διατηρήσει τους τύπους οικοτόπων προτεραιότητας καθώς και τη βιοποικιλότητα της χώρας. Σύμφωνα με την ΚΥΑ, η θεσμοθέτηση των περιοχών Natura 2000 συνδέεται με τη θεσμοθέτηση Προστατευόμενων Περιοχών (ΠΠ) και τη δημιουργία Εθνικών Πάρκων, κατά τη διαδικασία που προβλέπει ο Ν. 1650/1986.)

Το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο αντιπροσωπεύει ένα μοναδικό σύμπλεγμα χερσαίων και θαλάσσιων μεσογειακών οικοτόπων και έχει έκταση 251.440 εκτάρια. Περιλαμβάνει πολλούς τύπους βλάστησης μεταξύ των οποίων θαλάσσιους οικοτόπους προτεραιότητας με άριστη αντιπροσωπευτικότητα, όπως δάση χαλεπίου πεύκης, δασική βλάστηση μεσογειακού τύπου μακκί με είδη όπως *Quercus coccifera*, *Quercus ilex*, *Oleo-Ceratonion*, οπωροφόρα δέντρα, ελαιώνες και φρύγανα (*Sarcopoterium spinosum*). Επίσης, φιλοξενεί πολλά είδη φυτών και ζώων μεταξύ των οποίων και ενδημικά, σπάνια ή προστατευόμενα είδη καθώς επίσης και taxa στο νοτιότερο ή βορειότερο άκρο εξάπλωσής τους. Για παράδειγμα, φωλιάζει ένας από τους πιο σπάνιους γλάρους του κόσμου, ο αιγαιόγλαρος, που συμπεριλαμβάνεται στον κατάλογο των απειλούμενων πουλιών. Το είδος αυτό ζει αποκλειστικά στη Μεσόγειο και ο παγκόσμιος πληθυσμός του δεν ξεπερνά τα 2.000 ζευγάρια. Το νησί Πιπέρι είναι περιοχή προστατευόμενη από τη Σύμβαση της Βαρκελώνης. Εκτός από το επιστημονικό και εκπαιδευτικό της ενδιαφέρον, η περιοχή έχει και μεγάλο αρχαιολογικό ενδιαφέρον, καθώς στα νησιά υπάρχουν ευρήματα και μνημεία των προϊστορικών, κλασικών και βυζαντινών χρόνων (σπηλαιολογικά ευρήματα, ναυάγια πλοίων, παλιά μοναστήρια και εκκλησίες). Οι πολυάριθμες σπηλιές και οι παραλίες που σχηματίζονται μεταξύ των απότομων βραχωδών ακτών αποτελούν ιδανικά καταφύγια της μεσογειακής φώκιας, της οποίας ο πληθυσμός στην περιοχή εκτιμάται ως ο σημαντικότερος της Μεσογείου. Το Πιπέρι, η πιο σημαντική περιοχή αναπαραγωγής της μεσογειακής φώκιας, αποτελεί και τον πυρήνα του θαλάσσιου πάρκου των Β. Σποράδων. Ένας απομονωμένος πληθυσμός του *Capra aegagrus* ssp. ζει αποκλειστικά στα Γιούρα. Επίσης αξιόλογη είναι η ερπετοπανίδα της περιοχής που περιλαμβάνει σπάνια και προστατευόμενα είδη. Η ορνιθοπανίδα είναι πλούσια σε είδη και περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό μεταναστευτικών πουλιών καθώς και πολλά είδη που αναπαράγονται στην περιοχή. Η πανίδα των ασπόνδυλων είναι επίσης σημαντική καθώς περιλαμβάνει πολλά ενδημικά είδη ισόποδων, ιδιαίτερα στη σπηλιά του Κύκλωπα, στα Γιούρα. Οι θαλάσσιοι βιότοποι χαρακτηρίζονται από αφθονία ειδών σε καλούς πληθυσμούς. Η υψηλή ποικιλότητα των θαλάσσιων ειδών οφείλεται κατά ένα μέρος στην ποικιλότητα των θαλάσσιων οικοτόπων (όπως τα άριστα λιβάδια *Posidonia*, οι ύφαλοι κ.λπ.) και στην έλλειψη ρύπανσης. Το γεγονός αυτό κάνει την προτεινόμενη περιοχή σημαντική από συστηματική και ζωογεωγραφική άποψη. Εδώ, έχουν επίσης καταγραφεί 170 είδη ψαριών, 70 είδη αμφιπόδων και 40 είδη σπόγγων. Η πλούσια χασμοφυτική βλάστηση που περιλαμβάνει πολλά ενδημικά

- Να δοθεί παράταση στο χρόνο καλαρίσματος των διχτύων σε όλο το χώρο του πάρκου 3 ώρες πριν από τη δύση και 3 ώρες μετά την ανατολή. Το μήκος των διχτύων να μην ξεπερνάει τις 2.500 οργιές.
- Να παραμείνει σε ισχύ η διάταξη, που ορίζει ότι το άνοιγμα του ματιού των διχτύων στη Ζώνη Α πρέπει να είναι μεγαλύτερο των 44 χιλιοστομέτρων, μετρούμενο κατά τη διαγώνιο.
- Να επιτρέπεται η αλιεία του αστακού με όλα τα αλιευτικά εργαλεία, εκτός από ιχθυοπαγίδες στην Α ζώνη.
- Να εξαιρεθούν τα ντόπια αλιευτικά σκάφη από τη διάταξη για άδεια εισόδου καθώς επίσης και την καταχώρηση τους σε ειδικό μητρώο του Φορέα Διαχείρισης και την χορήγηση σχετικής βεβαίωσης από αυτόν.
- Να δημιουργηθούν μόνιμα αγκυροβόλια για όλα τα σκάφη στους όρμους ελλιμενισμού για την προστασία της υποθαλάσσιας χλωρίδας.
- Να ξεκινήσουν μελέτες για τα αποθέματα των αλιευμάτων, έτσι ώστε να γίνεται σωστή διαχείριση των αποθεμάτων από τους αλιείς



Αρχείο/ΜΟΠ

Σχήμα 2. Χάρτης ζώνωσης στο Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου (www.ofse.gr/images/Parko-map_31.gif).

Στόχοι της ίδρυσης της διεθνούς σημασίας προστατευόμενης περιοχής είναι (ΠΔ 1992):

- Η προστασία, η διατήρηση και διαχείριση της φύσης και του τοπίου, ως φυσικής κληρονομιάς και πολυτίμου εθνικού φυσικού πόρου.
- Η προστασία ενός από τους σημαντικότερους βιότοπους της Μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus*, θηλαστικού από τα περισσότερο απειλούμενα με εξαφάνιση στον κόσμο.



Monachus monachus

Φωτο1. http://www.agnanti.gr/gr/Alonnisos_National_Marine_Park.asp

- Η αποτελεσματική προστασία του οικοσυστήματος των Β. Σποράδων μοναδικού για την πολύπλευρη αξία του (βιολογική, οικολογική, αισθητική, επιστημονική, γεωμορφολογική, παιδαγωγική). Θα πρέπει να τονισθεί ότι το Θαλάσσιο Πάρκο δεν αποτελεί μια "κλειστή" προστατευόμενη περιοχή, αλλά είναι μια εκτεταμένη θαλάσσια περιοχή 2.200 Km² όπου ο επισκέπτης μπορεί να περιηγηθεί ακολουθώντας πάντα τους κανονισμούς που έχουν θεσπισθεί για την προστασία του μοναδικού αυτού οικοσυστήματος.

Η περιοχή εποπτεύεται από ταχύπλοα σκάφη του Φορέα Διαχείρισης και το ταχύπλοο σκάφος "ΕΛΠΙΔΑ" που χρησιμοποιείται αποκλειστικά για τη μελέτη της μεσογειακής φώκιας από το Φορέα Διαχείρισης, ο οποίος σε συνεργασία με το ΥΠΕΧΩΔΕ και τις Λιμενικές Αρχές πραγματοποιεί πρόγραμμα φύλαξης και ενημέρωσης στο ΕΘΠΑΒΣ (Εταιρία για τη Μελέτη και την Προστασία Μεσογειακής Φώκιας, 2001).

2.2. Σχεδιασμός έρευνας, δειγματοληψία και ανάλυση δεδομένων

A. Ανάλυση περιεχομένου άρθρων εφημερίδων

Η πρώτη πρωτογενής έρευνα που πραγματοποιήθηκε στην παρούσα εργασία είναι η ανάλυση των δημοσιευμένων άρθρων στις τοπικές εφημερίδες. Οι εφημερίδες περιφερειακής (Περιφέρεια Θεσσαλίας, 754.393 κάτοικοι) κυκλοφορίας *Θεσσαλία* και *Ταχυδρόμος* επιλέγησαν για τη διεξαγωγή της έρευνας. Τα κριτήρια με τα οποία έγινε η επιλογή τους ήταν τα ακόλουθα: α) να καλύπτουν τη χρονική περίοδο ενδιαφέροντος (1975-2008) και β) να διαθέτουν καλή κυκλοφορία φύλλων στο νομό Μαγνησίας. Η *ΘΕΣΣΑΛΙΑ* άρχισε να δημοσιεύεται από το 1898 και ο *ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ* από το 1916 ενώ ταυτόχρονα είναι και οι δύο από τις εφημερίδες με τη μεγαλύτερη κυκλοφορία στο νομό (8-10.000 φύλλα ετησίως). Οι υπόλοιπες εφημερίδες περιφερειακής κυκλοφορίας που εξετάστηκαν δεν πληρούσαν είτε το πρώτο (π.χ. *Νέος Τύπος*) είτε το δεύτερο (π.χ. *Πρώτη*) κριτήριο.

Έγινε επισκόπηση όλων των τευχών κυκλοφορίας των δύο εφημερίδων κατά τη χρονική περίοδο 1975-2008 προκειμένου να εντοπιστούν εκείνα τα άρθρα, τα οποία αναφέρονταν είτε άμεσα είτε έμμεσα στην περιοχή που σήμερα αποτελεί το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου Βορείων Σποράδων. Εντοπίστηκαν συνολικά 98 άρθρα. Η ανάλυση του περιεχομένου των άρθρων είχε σαν σκοπό τη διερεύνηση του πώς ο τοπικός έντυπος τύπος παρουσίασε τις προσπάθειες και τα αποτελέσματα της ίδρυσης του ΕΘΠΑΒΣ χρησιμοποιώντας παραμέτρους α) σπουδαιότητας, β) περιεχομένου και γ) χρήσης αποτελεσμάτων έρευνας. Συγκεκριμένα χρησιμοποιήθηκαν οι ακόλουθες παράμετροι:

α) σπουδαιότητας

- συχνότητα αναφοράς (αριθμός άρθρων / έτος / εφημερίδα)
- είναι το ΕΘΠΑΒΣ το μοναδικό αντικείμενο του άρθρου; (ναι=1, όχι=2)
- εποχή δημοσίευσης (άνοιξη=1, καλοκαίρι=2, φθινόπωρο=3, χειμώνας=4)
- θέση (πρώτη σελίδα / συγκεκριμένη στήλη / ειδικό θέμα / ελεύθερο άρθρο)
- μέγεθος (μικρό / μεσαίο / μεγάλο)
- πηγή πληροφόρησης (τοπική / Αθήνα / Βρυξέλλες)
- κατεύθυνση (γεγονός / αντίδραση / γνώμη)
- ισορροπία στην προσέγγιση (μόνο στην περίπτωση της σύγκρουσης) (ναι / όχι)
- θέματα (βιολογία, οικολογία / διαχείριση / νομοθεσία)
- περισσότερα από ένα θέματα σχετικά με το πάρκο (ναι / όχι)
- θέση άρθρου όσον αφορά την παρουσία του πάρκου (θετική / αρνητική / ουδέτερη)

- κύρια ομάδα ενδιαφέροντος (ψαράδες / δημόσιος φορέας / επιστήμονες / ευρωπαϊκός φορέας / τοπική κοινωνία / Φορέας Διαχείρισης / μη κυβερνητική περιβαλλοντική οργάνωση / ιδιωτικός τομέας / όργανα τάξης / τοπικοί επαγγελματικοί φορείς εκτός αλιέων / διεθνής φορέας)
- άλλες εμπλεκόμενες ομάδες (ψαράδες / δημόσιος τομέας / επιστήμονες / ευρωπαϊκός φορέας / τοπική κοινωνία / Φορέας Διαχείρισης / μη κυβερνητική περιβαλλοντική οργάνωση / ιδιωτικός τομέας / όργανα τάξης / τοπικοί επαγγελματικοί φορείς εκτός αλιέων / διεθνής φορέας)
- βεληνεκές αναφοράς (τοπικό / περιφερειακό / εθνικό / ευρωπαϊκό / παγκόσμιο)
- χρήση επιστημονικών δεδομένων (ναι / όχι)
- αναφορά σε πηγή επιστημονικών δεδομένων (ναι / όχι)
- ποιος χρησιμοποιεί επιστημονικά δεδομένα (επιστήμονας / δημόσιος φορέας / περιβαλλοντική οργάνωση / αρθρογράφος)
- ταυτότητα συγγραφέα (επώνυμα / ανώνυμα)

Η διασταύρωση των απαντήσεων πραγματοποιήθηκε από δύο ερευνητές των οποίων η συμφωνία για κάθε παράμετρο ήταν μεγαλύτερη του 90% μετά από τρεις αναθεωρήσεις.

Προκειμένου να περιγραφούν οι αναφορές των δύο εφημερίδων στο ΕΘΠΑΒΣ κατά τη χρονική περίοδο α) πριν το ΠΔ του 1992 (περίοδος προ-ίδρυσης 1980-1992) β) από το ΠΔ του 1992 μέχρι το ΠΔ του 1998 για τον ορισμό Φορέα Διαχείρισης (περίοδος 1993-2002), και γ) από το ΠΔ του 2003 ορισμού Φορέα Διαχείρισης μέχρι σήμερα (περίοδος 2003-2008) κατασκευάστηκαν αντίστοιχα ραβδογράμματα. Προκειμένου να διερευνηθεί εάν υπήρξαν στατιστικώς σημαντικές διαφορές μεταξύ των τριών χρονικών περιόδων για κάθε μία από τις παραμέτρους χρησιμοποιήθηκε one-way ANOVA (παράγοντας χρόνος με τρία επίπεδα, συχνότητα αναφοράς) και το χ^2 κριτήριο ανεξαρτησίας (εποχή, θέση, μέγεθος, πηγή, ταυτότητα συγγραφέα, περιεχόμενο, περισσότερα από ένα θέματα σχετικά με το πάρκο, θέματα, βεληνεκές αναφοράς, κύρια ομάδα ενδιαφέροντος, άλλες εμπλεκόμενες ομάδες, κατεύθυνση, ισορροπία στην προσέγγιση, θέση άρθρου όσον αφορά την παρουσία του πάρκου, χρήση επιστημονικών δεδομένων, αναφορά σε πηγή επιστημονικών δεδομένων, ποιος χρησιμοποιεί επιστημονικά δεδομένα). Προκειμένου να διερευνηθεί η συσχέτιση ανάμεσα στις παραμέτρους α) θέματα-γεωγραφική έκταση, β) θέματα-πρωταγωνιστική ομάδα ενδιαφέροντος γ) θέματα-κατεύθυνση, και δ)

πρωταγωνιστική ομάδα ενδιαφέροντος-κατεύθυνση χρησιμοποιήθηκε το Cramer's V τεστ.

Ο προσδιορισμός της έντασης των δυαδικών σχέσεων μεταξύ των έντεκα ομάδων ενδιαφέροντος βασίστηκε στην ποσοστιαία συχνότητα παρουσίας τους στο σύνολο των άρθρων που εντοπίστηκαν.

B. Επίδραση του τοπικού έντυπου τύπου στα: α) γνώση, β) στάση, και γ) δράση του τοπικού πληθυσμού σχετικά με το ΕΘΠΑΒΣ

Η επίδραση του τοπικού έντυπου τύπου στα α) γνώση, β) στάση, και γ) δράση του τοπικού πληθυσμού σχετικά με το ΕΘΠΑΒΣ προσδιορίστηκε με τη χρήση ερωτηματολογίου. Ο πληθυσμός ενδιαφέροντος περιλάμβανε το σύνολο των κατοίκων που διαβιούν μέσα στα όρια του ΕΘΠΑΒΣ (2.759 κάτοικοι Αλοννήσου, απογραφή 2001). Δείγμα 25% του θεωρητικού πληθυσμού επιλέγησε συστηματικά με τη χρήση τηλεφωνικού ονομαστικού καταλόγου. Η επικοινωνία με τους κατοίκους, που αποτέλεσαν το δείγμα της έρευνας, έγινε τηλεφωνικά στο χρονικό διάστημα 23-27 Φεβρουαρίου 2009, μεταξύ 18:00-21:00.

Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε, αποτέλεσε τη δεύτερη πρωτογενή έρευνα η οποία περιελάμβανε δύο ερωτήσεις ιδιότητας (ηλικία, ενασχόληση) και ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής που αφορούσαν στη διερεύνηση της γνώσης, της στάσης και της δράσης των κατοίκων σχετικά με το ΕΘΠΑΒΣ (Παράρτημα Β).

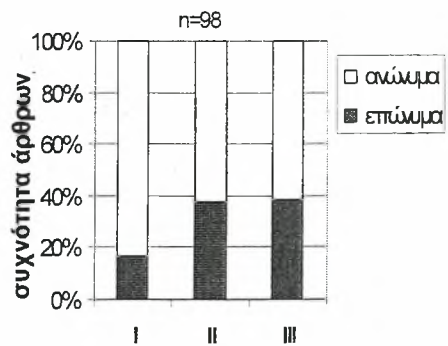
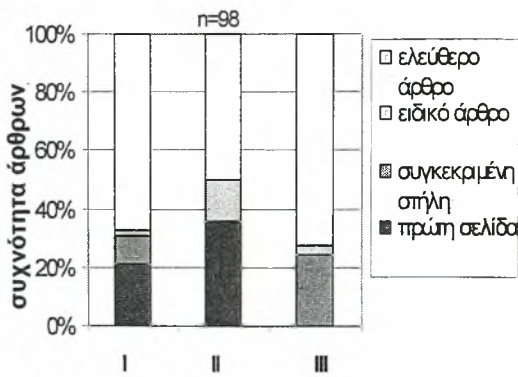
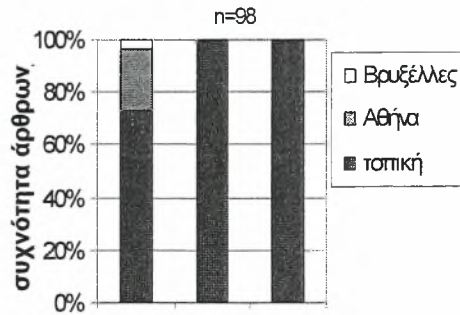
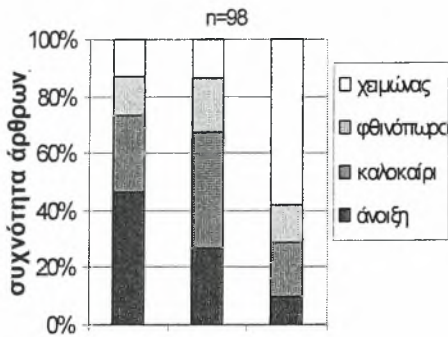
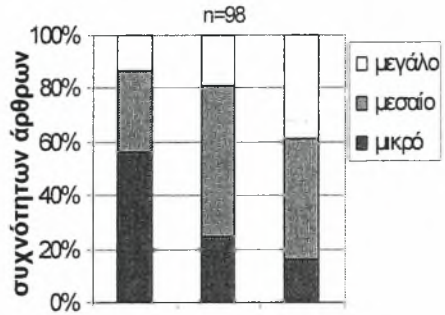
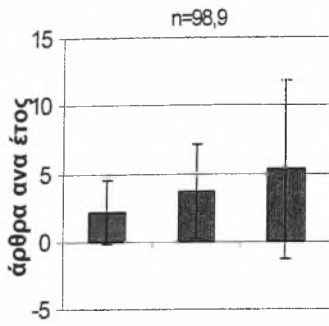
Διαφορές στη συχνότητα διαφορετικών απαντήσεων για κάθε ερώτηση προσδιορίστηκαν με τη χρήση του κριτηρίου χ^2 .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

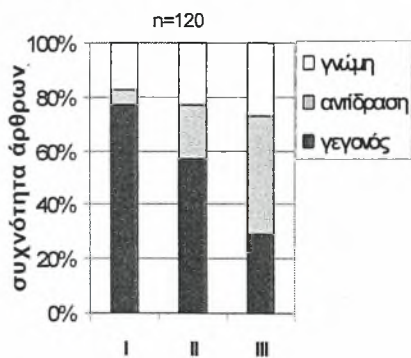
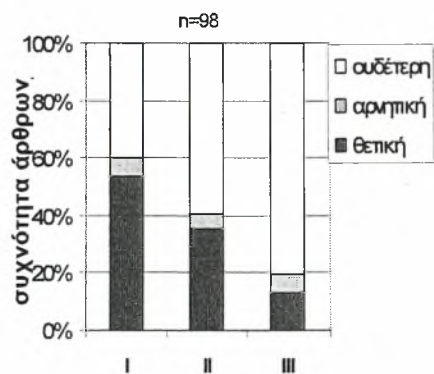
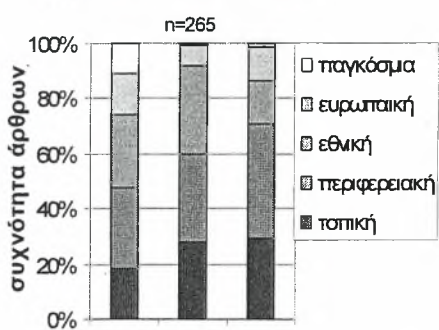
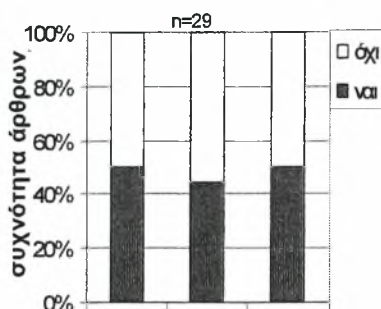
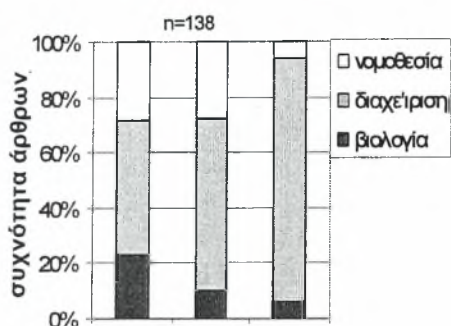
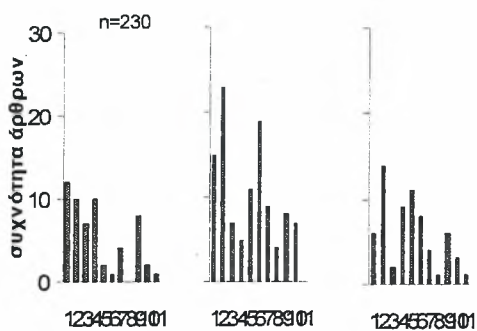
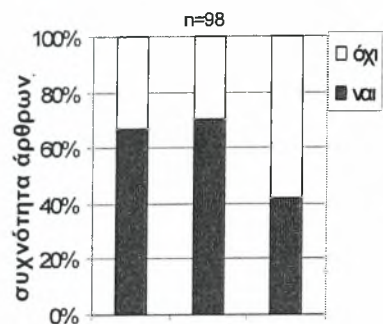
3.1. Περιεχόμενο άρθρων εφημερίδων

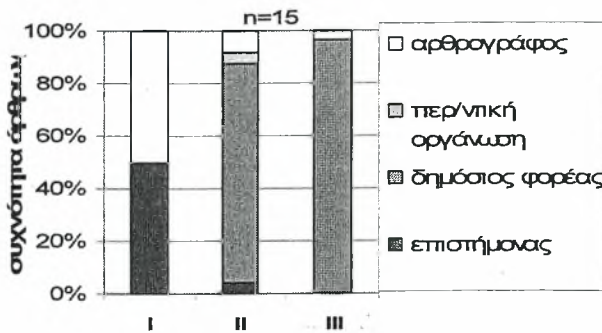
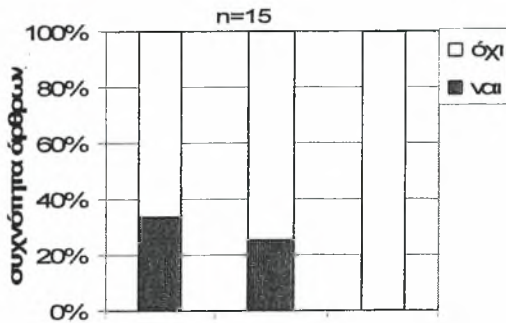
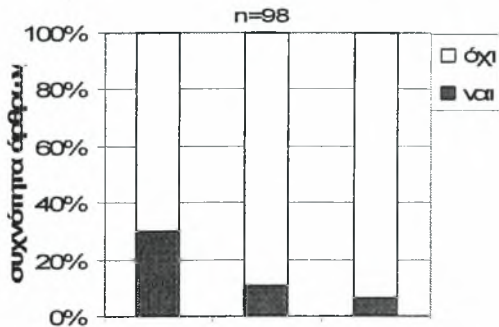
Συνολικά 98 άρθρα σχετικά με το ΕΘΠΑΒΣ δημοσιεύθηκαν στις εφημερίδες *Θεσσαλία* και *Ταχυδρόμος* κατά τη διάρκεια της περιόδου 1980-2008. Η πλειοψηφία των άρθρων ήταν μεσαίου μεγέθους (44,9%), τοπικής πηγής (91,8%), περιφερειακού γεωγραφικού βεληνεκούς αναφοράς (33,6%) και ουδέτερης στάσης (60,2%). Κυρίως ήταν ανώνυμα (68,4%), δημοσιεύονταν το καλοκαίρι (29,6%) σε συγκεκριμένες στήλες (48,0%) με αποκλειστική αναφορά στο ΕΘΠΑΒΣ (67,3%) με περισσότερα από ένα θέματα (60,2%) σε διαχειριστικά ζητήματα (63,8%) και παρουσίαζαν γεγονότα (53,3%). Οι ψαράδες ήταν οι κύριοι (39,8%) και δευτερεύοντες εμπλεκόμενοι (20,4%) και μια ισορροπημένη προσέγγιση υιοθετούνταν (48,3%) όταν παρουσιάζονταν συγκρούσεις. Η πλειοψηφία των άρθρων δεν χρησιμοποίησε επιστημονικές πηγές (84,7%). Εντούτοις, οι συγγραφείς των άρθρων, όταν ήταν οι κύριοι χρήστες των επιστημονικών πληροφοριών (40,0%), δεν έκαναν αναφορά σε καμία επιστημονική πηγή (73,3%) (Σχ. 3).

α.



β.





Σχήμα 3. Η συχνότητα εμφάνισης χαρακτηριστικών άρθρων εφημερίδων σχετικά α) τη σημαντικότητα του ΕΘΠΑΒΣ, β) το περιεχόμενο και γ) τη χρήση επιστημονικών πηγών για τα τρία διαχειριστικά καθεστώτα I (1980-1992), II (1993-2002) και III (2003-2008).

Η *Θεσσαλία* αναφέρθηκε στο ΕΘΠΑΒΣ (μέσος όρος άρθρων±τυπική απόκλιση=2,3±4,3 ανά έτος) δύο φορές πιο συχνά σε σύγκριση με τον *Ταχυδρόμο* (μέσος όρος άρθρων±τυπική απόκλιση=1,1±3,3 ανά έτος). Ο υψηλότερος αριθμός άρθρων δημοσιεύθηκε το 1987 (8 άρθρα), το 1993 (8 άρθρα), το 1995 (12 άρθρα), το 2006 (12 άρθρα), και το 2007 (15 άρθρα) και στις δύο εφημερίδες. Δεν υπήρξε στατιστικώς σημαντική διαφορά στο μέσο ($\log+1$) μετασχηματισμένο αριθμό των άρθρων που δημοσιεύθηκαν ανά έτος μεταξύ των τριών καθεστώτων διαχείρισης ($F_{καθ.διαχ.}=1,1012$, $p=0,3469$) όταν συγκεντρώθηκαν τα άρθρα που δημοσιεύθηκαν και στις δύο εφημερίδες.

Το καθεστώς διαχείρισης βρέθηκε να συσχετίζεται σημαντικά με: α) την εποχή της δημοσίευσης των άρθρων (Pearson's $\chi^2=26,093$, Cramer's $V=0,365$, $p=0,001$) με την πλειοψηφία των άρθρων να δημοσιεύονται την άνοιξη, το καλοκαίρι, και το χειμώνα για τα καθεστώτα διαχείρισης I, II και III, αντίστοιχα, β) το μέγεθος των άρθρων (Pearson's $\chi^2=16,274$, Cramer's $V=0,288$, $p=0,003$) με σταδιακά μεγαλύτερα μεγέθους άρθρα να δημοσιεύονται για τα καθεστώτα διαχείρισης I έως II και III, γ) τη θέση του άρθρου μέσα στην εφημερίδα (Pearson's $\chi^2=57,163$, Cramer's $V=0,540$, $p=0,00$) με μια πλειοψηφία ελεύθερων άρθρων κατά το καθεστώς διαχείρισης I και μια πλειοψηφία άρθρων σε συγκεκριμένες στήλες κατά τη διάρκεια των καθεστώτων διαχείρισης II και III, δ) την πηγή των άρθρων (Pearson's $\chi^2=19,745$, Cramer's $V=0,317$, $p=0,001$) με την πλειοψηφία της πηγής των άρθρων κατά τη διάρκεια του καθεστώτος διαχείρισης II και της πηγής των αποκλειστικών άρθρων για τα καθεστώτα διαχείρισης II και III να είναι τοπικές, ε) την αναφορά του ΕΘΠΑΒΣ ως μόνο θέμα στο άρθρο (Pearson's $\chi^2=6,406$, Cramer's $V=0,256$, $p=0,041$) με την πλειοψηφία των άρθρων να έχουν μόνο ως θέμα το ΕΘΠΑΒΣ κατά τη διάρκεια των καθεστώτων διαχείρισης I και III, ζ) το θέμα του άρθρου (Pearson's $\chi^2=15,678$, Cramer's $V=0,238$, $p=0,003$) με την πλειοψηφία των άρθρων να καλύπτουν θέματα διαχείρισης και στα τρία καθεστώτα διαχείρισης, η) το βελιγνεκές αναφοράς των άρθρων (Pearson's $\chi^2=24,398$, Cramer's $V=0,215$, $p=0,002$) με τις συχνότητες της τοπικής και περιφερειακής κλίμακας να αυξάνονται μέσα στο χρόνο ενώ τις συχνότητες της εθνικής, ευρωπαϊκής και παγκόσμιας κλίμακας να μειώνονται κατά τη διάρκεια του καθεστώτος διαχείρισης III σε σχέση με τις αντίστοιχες των I και II, θ) την κατεύθυνση του άρθρου (Pearson's $\chi^2=20,852$, Cramer's $V=0,295$, $p=0,001$) με την μεγαλύτερη συχνότητα των άρθρων να είναι γεγονότα κατά τη διάρκεια των καθεστώτων διαχείρισης I και II και αντίδραση κατά τη διάρκεια του

καθεστώς διαχείρισης III, ι) τον κύριο εμπλεκόμενο των άρθρων (Pearson's $\chi^2=63,382$, Cramer's $V=0,569$, $p=0,001$), που ήταν ο δημόσιος τομέας για τα καθεστάτα διαχείρισης I και II και ο Φορέας Διαχείρισης για το καθεστώς διαχείρισης III, κ) άλλες δευτερευόντως εμπλεκόμενες ομάδες (Pearson's $\chi^2=33,978$, Cramer's $V=0,272$, $p=0,026$) με την υψηλότερη συχνότητα αναφοράς των δευτερευόντων εμπλεκομένων ομάδων στα άρθρα να είναι οι ψαράδες για το καθεστώς διαχείρισης I και ο δημόσιος τομέας για τα καθεστάτα διαχείρισης II και III, λ) τη στάση των άρθρων (Pearson's $\chi^2=11,679$, Cramer's $V=0,244$, $p=0,020$) με την πλειοψηφία των άρθρων να είναι θετικά ως προς την καθιέρωση του ΕΘΠΑΒΣ κατά το καθεστώς διαχείρισης I αλλά ουδέτερα κατά τη διάρκεια των καθεστώτων διαχείρισης II και III, και μ) τη χρήση επιστημονικών πηγών (Pearson's $\chi^2=7,448$, Cramer's $V=0,276$, $p=0,024$) με την πλειοψηφία των άρθρων να μην κάνουν καμία χρήση επιστημονικών πηγών κατά τη διάρκεια και των τριών καθεστώτων διαχείρισης (Πίν. 1).



Πίνακας 1. Σημαντικότητα και μέγεθος των σχέσεων ανάμεσα στο καθεστώς διαχείρισης (I, II, III) του ΕΘΠΑΒΣ και τα χαρακτηριστικά των άρθρων εφημερίδων.

Χαρακτηριστικά άρθρων	Καθεστώς Διαχείρισης			Pearson's chi-square	df	Cramer's V	p
	I	II	III				
<i>Σημαντικότητα</i>							
<i>Εποχή δημοσίευσης</i>							
άνοιξη	14	10	3	26,093	6	0,365	0,001
καλοκαίρι	8	15	6				
φθινόπωρο	4	7	4				
χειμώνας	4	5	18				
<i>Θέση</i>							
πρώτη σελίδα	7	5	0	57,163	6	0,540	0,001
συγκεκριμένη στήλη	0	20	27				
ειδικό άρθρο	1	5	1				
ελεύθερο άρθρο	22	7	3				
<i>Μέγεθος</i>							
μικρό	17	9	5	16,274	4	0,288	0,003
μεσαίο	9	21	14				
μεγάλο	4	7	12				
<i>Πηγή</i>							
τοπική	22	37	31	19,745	4	0,317	0,001
Αθήνα	7	0	0				
Βρυξέλλες	1	0	0				
	30	37	31				
<i>Ταυτότητα Συγγραφέα</i>							
επώνυμο	5	14	12	4,484	2	0,214	0,106
ανώνυμο	25	23	19				
<i>Περιεχόμενο</i>							
<i>αποκλειστικό θέμα</i>							
ναι	17	26	23	2,361	2	0,155	0,307
όχι	13	11	8				
<i>> 1 θέματα σχετικά με ΕΘΠΑΒΣ</i>							
ναι	20	26	13	6,406	2	0,256	0,041
όχι	10	11	18				
<i>Θέματα</i>							
βιολογία	12	5	2	15,678	4	0,238	0,003
διαχείριση	26	32	30				
νομοθεσία	15	14	2				
<i>Βεληνεκές αναφορές</i>							
τοπικό	17	28	21	24,398	8	0,215	0,002
περιφερειακό	27	32	30				
εθνικό	25	32	11				
ευρωπαϊκό	14	7	9				
παγκόσμιο	10	1	1				
<i>Κύρια ομάδα ενδιαφέροντος</i>							
1	0	3	4				
2	19	14	6				
3	3	3	1				
4	6	0	0				
5	1	8	4				
6	0	0	12				
7	1	6	4				
8	0	0	0				
9	0	3	0				

	10	0	0	0				
	11	0	0	0				
					63,382	14	0,569	0,001
<i>Άλλες εμπλεκόμενες ομάδες</i>								
	1	12	15	6				
	2	10	23	14				
	3	7	7	2				
	4	10	5	9				
	5	2	11	11				
	6	1	19	8				
	7	4	9	4				
	8	0	4	1				
	9	8	8	6				
	10	2	7	3				
	11	1	0	1				
					33,978	20	0,272	0,026
<i>Κατεύθυνση</i>								
γεγονός		27	25	12				
αντίδραση		2	9	18				
γνώμη		6	10	11				
					20,852	4	0,295	0,001
<i>Ισορροπία στην προσέγγιση</i>								
ναι		1	4	9				
όχι		1	5	9				
					0,077	2	0,051	0,962
<i>Στάση άρθρου όσον αφορά την παρουσία του πάρκου</i>								
θετική		16	13	4				
αρνητική		2	2	2				
ουδέτερη		12	22	25				
					11,679	4	0,244	0,02
<i>Επιστήμη</i>								
<i>χρήση επιστημονικών δεδομένων</i>								
ναι		9	4	2				
όχι		21	33	29				
					7,448	2	0,276	0,024
<i>Αναφορά σε πηγή επιστημονικών Δεδομένων</i>								
ναι		3	1	0				
όχι		6	3	2				
					0,938	2	0,25	0,626
<i>Ποιος χρησιμοποιεί επιστημονικά Δεδομένα</i>								
επιστήμονας		3	1	0				
δημόσιος φορέας		3	0	1				
περιβαλλοντική οργάνωση		0	1	0				
αρθρογράφος		3	2	1				
					5,313	6	0,421	0,504

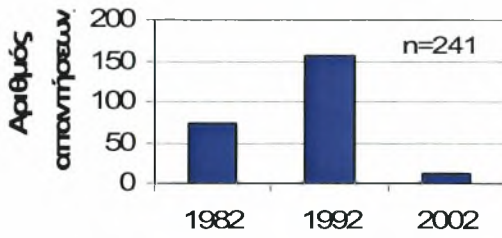
Οι ισχυρότερες σχέσεις (σύμφωνα με τη συχνότητα αναφοράς τους) αναπτύσσονται μεταξύ των ψαράδων και των δημόσιων φορέων (8,30%), της τοπικής κοινότητας και των δημόσιων φορέων (7,86%), και της τοπικής κοινότητας και του φορέα διαχείρισης (7,42%). Ισχυρές σχέσεις αναπτύχθηκαν επίσης μεταξύ των ψαράδων και της τοπικής κοινότητας (5,24%), μεταξύ των δημόσιων φορέων (4,37%), και μεταξύ των δημόσιων φορέων και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (6,11%), του φορέα διαχείρισης (6,99%), των περιβαλλοντικών οργανώσεων (6,11%), και των δημόσιων φορέων (6,11%).

3.2. Συσχέτιση του τρόπου παρουσίασης του ΕΘΠΑΒΣ από τον περιφερειακό έντυπο τύπο με τη γνώση, στάση και δράση της τοπικής κοινωνίας σχετικά με το ΕΘΠΑΒΣ

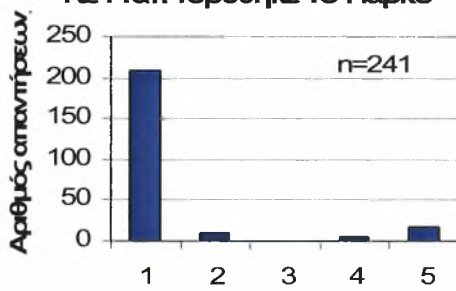
Μεταξύ των 241 κατοίκων της Αλοννήσου που απάντησαν πλήρως το ερωτηματολόγιο, το 53,5% ήταν γυναίκες, το 57,3% άνηκε στη ηλικιακή ομάδα 31-60 ετών, το 49,8% δήλωσε ότι δεν εργάζεται, ενώ το 24,9 και το 29,5% στηριζόταν πολύ και λίγο, αντίστοιχα, τις τοπικές εφημερίδες προκειμένου να ενημερωθεί. Η πλειοψηφία επέλεξε σωστά το 1992 ως έτος της καθιέρωσης του ΕΘΠΑΒΣ (65,1%), κυρίως για την προστασία της μεσογειακής φώκιας (86,3%), κάτω από τη διαχείριση ενός φορέα διαχείρισης (56,0%). Γνώριζαν τουλάχιστον έναν περιορισμό που ισχύει μέσα στο ΕΘΠΑΒΣ (96,3%) και διατύπωσαν ότι το ΕΘΠΑΒΣ άξιζε να ιδρυθεί (65,1%). Αν και η πλειοψηφία των συμμετεχόντων είχαν λάβει μέρος σε οργανωμένες συνεδριάσεις σχετικές με το ΕΘΠΑΒΣ (65,6%), είχαν ψηφίσει σπάνια για ένα ζήτημα σχετικό με το ΕΘΠΑΒΣ (19,1%) ή προσφέρει κάποια οικονομική βοήθεια / δωρεά οποιασδήποτε μορφής για το ΕΘΠΑΒΣ (4,1%) (Σχ. 4).

α.

Κ1 Πότε ψηφίστηκε το ΠΔ για την ίδρυση του ΕΘΠΑΒΣ



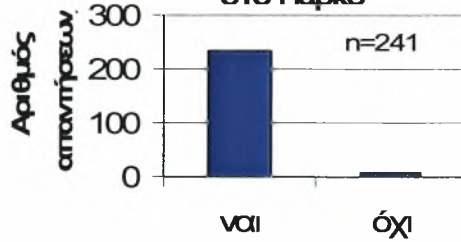
Κ2 Γιατί ιδρύθηκε το Πάρκο



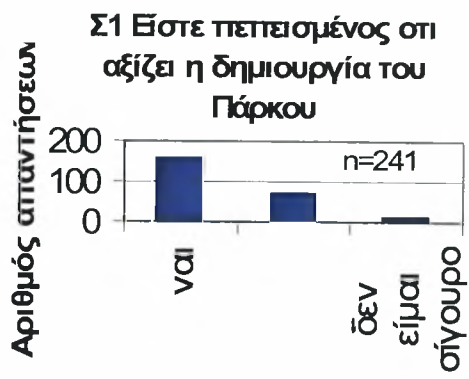
Κ3 Ποιός είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση του Πάρκου



Κ4 Μπορείτε να διατυπώσετε έναν περιοριστικό κανονισμό στο Πάρκο



β.



γ.



Σχήμα 4. Η συχνότητα απαντήσεων σε ερωτήσεις που αφορούν τη α) γνώση, τη β) στάση και τη γ) δράση της τοπικής κοινωνίας (n=241) σχετικά με το ΕΘΠΑΒΣ

Ο βαθμός χρήσης εφημερίδων συσχετίζεται σημαντικά με τη i) γνώση (Κ1: Πότε ψηφίστηκε το ΠΔ για την ίδρυση του πάρκου: Pearson's $\chi^2=72,151$, Cramer's $V=0,387$, $p=0,001$; Κ2: Γιατί ιδρύθηκε το Πάρκο : Pearson's $\chi^2=20,134$, Cramer's $V=0,204$, $p=0,003$; Κ3: Ποιος είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση του Πάρκου: Pearson's $\chi^2= 65,098$, Cramer's $V= 0,368$, $p= 0,000$; Κ4: Μπορείτε να διατυπώσετε έναν περιοριστικό κανονισμό στο Πάρκο: Pearson's $\chi^2=4,520$, Cramer's $V=0,137$, $p=0,104$), ii) στάση (Σ: Είστε πεπεισμένος ότι αξίζει η δημιουργία του Πάρκου: Pearson's $\chi^2= 23,075$, Cramer's $V= 0,219$, $p=0,000$) και τη iii) δράση (Α1: Συμμετείχατε ποτέ σε οργανωμένες συζητήσεις σχετικά με το Πάρκο: Pearson's $\chi^2=25,749$, Cramer's $V=0,219$, $p=0,001$; Α2: Ψηφίσατε ποτέ για κάποιο θέμα σχετικά με το πάρκο : Pearson's $\chi^2=17,773$, Cramer's $V=0,272$, $p=0,001$; Α3: Έχετε ποτέ δώσει χρήματα για το πάρκο: Pearson's $\chi^2=1,543$, Cramer's $V=0,080$, $p=0,462$) της τοπικής κοινωνίας σχετικά με το ΕΘΠΑΒΣ (Πίν. 2).

Πίνακας 2α. Σημαντικότητα και μέγεθος των σχέσεων ανάμεσα στο φύλλο των κατοίκων της Αλοννήσου, που μετείχαν στις τηλεφωνικές συνεντεύξεις και τη γνώση, στάση και δράση τους σχετικά με το ΕΘΠΑΒΣ.

Γνώση (Κ)	Φύλο		Pearson's Chi-square	df	Cramer's V	p
	Γυναίκα	Άντρας				
<i>Κ1. Πότε ψηφίστηκε το Π.Δ για την ίδρυση του πάρκου;</i>						
1982	41	31	1,588	2	0,081	0,452
1992	80	77				
2002	8	4				
<i>Κ2. Γιατί ιδρύθηκε το Πάρκο;</i>						
προστασία της μεσογειακής φώκιας	116	92	4,593	3	0,138	0,204
προστασία του χερσαίου και θαλάσσιου περιβάλλοντος	4	5				
προστασία πολιτιστικής κληρονομιάς	0	0				
ανάπτυξη τουρισμού	1	5				
Άλλο	8	10				
<i>Κ3. Ποιος είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση του Πάρκου;</i>						
ΥΠΕΧΩΔΕ	3	6	14,696	5	0,247	0,012
Φορέας Διαχείρισης	63	72				
δήμος Αλοννήσου	15	11				
MOM	23	6				
Άλλο	3	3				
δεν ξέρω	22	14				
<i>Κ4. Μπορείτε να διατυπώσετε έναν περιοριστικό κανονισμό στο Πάρκο;</i>						
Ναι	122	110	2,21	1	0,096	0,137
Όχι	7	2				
<i>Στάση (Σ)</i>						
<i>Σ1. Είστε πεπεισμένος ότι αξίζει η δημιουργία του Πάρκου;</i>						
Ναι	88	69	1,816	2	0,087	0,403
Όχι	36	35				
δεν είμαι σίγουρος	5	8				
<i>Δράση τοπικής κοινότητας (Δ)</i>						
<i>Δ1. Συμμετείχατε ποτέ σε οργανωμένες συζητήσεις σχετικά με το Πάρκο;</i>						
Ναι	18	65	51,596	1	0,463	0
Όχι	111	47				
<i>Δ2. Ψηφίσατε ποτέ για κάποιο θέμα σχετικά με το πάρκο;</i>						
Ναι	4	41	45,934	1	0,437	0
Όχι	125	71				
<i>Δ3. Έχετε ποτέ δώσει χρήματα για το πάρκο;</i>						
Ναι	5	5	0,052	1	0,015	0,819
Όχι	124	107				

Πίνακας 2β. Σημαντικότητα και μέγεθος των σχέσεων ανάμεσα στην ηλικία των κατοίκων της Αλοννήσου, που μετείχαν στις τηλεφωνικές συνεντεύξεις και τη γνώση, στάση και δράση τους σχετικά με το ΕΘΠΑΒΣ.

Γνώση (Κ)	Ηλικία			Pearson's Chi- square	df	Cramer's V	p
	<30 ετών	31-60 ετών	> 61 ετών				
<i>K1:Πότε ψηφίστηκε το Π.Δ για την ίδρυση του πάρκου;</i>							
1982	0	20	53	60,115	6	0,353	0
1992	9	113	34				
2002	2	5	5				
<i>K2:Γιατί ιδρύθηκε το Πάρκο;</i>							
προστασία της μεσογειακής φύκιας	11	117	80	3,388	9	0,068	0,947
προστασία του χερσαίου και θαλάσσιου περιβάλλοντος	1	6	2				
προστασία πολιτιστικής κληρονομιάς	0	0	0				
ανάπτυξη τουρισμού	0	4	2				
Άλλο	0	12	6				
<i>K3:Ποιος είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση του Πάρκου;</i>							
ΥΠΕΧΩΔΕ	3	3	7	59,791	15	0,288	0
Φορέας Διαχείρισης	8	101	27				
δήμος Αλοννήσου	0	7	14				
MOM	6	15	9				
Άλλο	0	4	0				
δεν ξέρω	0	9	30				
<i>K4:Μπορείτε να διατυπώσετε έναν περιοριστικό κανονισμό στο Πάρκο;</i>							
Ναι	10	136	86	6,682	3	0,167	0,083
Όχι	2	3	4				
<i>Στάση (Σ)</i>							
<i>Σ1:Είστε πεπεισμένοι ότι αξίζει η δημιουργία του Πάρκου;</i>							
Ναι	11	103	43	26,335	6	0,234	0
Όχι	1	34	36				
δεν είμαι σίγουρος	0	2	11				
<i>Δράση τοπικής κοινότητας (Δ)</i>							
<i>Δ1:Συμμετείχατε ποτέ σε οργανωμένες συζητήσεις σχετικά με το Πάρκο;</i>							
Ναι	3	60	20	11,942	3	0,223	0,008
Όχι	10	79	69				
<i>Δ2:Ψηφίσατε ποτέ για κάποιο θέμα σχετικά με το πάρκο;</i>							
Ναι	0	34	12	7,749	3	0,179	0,051
Όχι	12	105	78				
<i>Δ3:Έχετε ποτέ δώσει χρήματα για το πάρκο;</i>							
Ναι	1	7	2	1,708	3	0,084	0,635
Όχι	11	132	88				

Πίνακας 2γ. Σημαντικότητα και μέγεθος των σχέσεων ανάμεσα στην επαγγελματική κατηγορία των κατοίκων της Αλοννήσου, που μετείχαν στις τηλεφωνικές συνεντεύξεις και τη γνώση, στάση και δράση τους σχετικά με το ΕΘΠΑΒΣ.

Γνώση (Κ)	Επάγγελμα				Pearson's Chi-square	df	Cramer's V	p
	Δημόσιος τομέας	Ιδιωτικός τομέας	Ιδιωτική επιχείρηση	Δεν εργάζεται				
<i>K1: Πότε ψηφίστηκε το Π.Δ για την ίδρυση του πάρκου;</i>								
1982	3	0	12	57				
1992	12	25	63	58				
2002	1	0	5	5				
					41	6	0	0
<i>K2: Γιατί ιδρύθηκε το Πάρκο;</i>								
προστασία της μεσογειακής φώκιας	12	21	65	109				
προστασία του χερσαίου και θαλάσσιου περιβάλλοντος	0	2	4	4				
προστασία πολιτιστικής κληρονομιάς	0	0	0	0				
ανάπτυξη τουρισμού	1	1	2	2				
Άλλο	2	1	9	6				
					8,153	9	0	0,519
<i>K3: Ποιος είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση του Πάρκου;</i>								
ΥΠΕΧΩΔΕ	0	1	3	5				
Φορέας Διαχείρισης	12	21	58	44				
δήμος Αλοννήσου	0	1	4	22				
MOM	2	2	8	15				
Άλλο	1	0	0	2				
δεν ξέρω	1	0	8	31				
					47,8	1 5	0	0
<i>K4: Μπορείτε να διατυπώσετε έναν περιοριστικό κανονισμό στο Πάρκο;</i>								
Ναι	16	26	78	112				
Όχι	0	0	2	7				
					3,4	3	0	0,334
<i>Στάση (Σ)</i>								
<i>Σ1: Είστε πεπεισμένος ότι αξίζει η δημιουργία του Πάρκου;</i>								
Ναι	15	24	51	67				
Όχι	1	1	28	41				
δεν είμαι σίγουρος	0	0	1	12				
					26,92	6	0	0
<i>Δράση τοπικής κοινότητας (Δ)</i>								
<i>Δ1: Συμμετείχατε ποτέ σε οργανωμένες συζητήσεις σχετικά με το Πάρκο;</i>								
Ναι	7	16	43	17				
Όχι	9	10	36	103				
					44,67	3	0	0
<i>Δ2: Ψηφίσατε ποτέ για κάποιο θέμα σχετικά με το πάρκο;</i>								
Ναι	3	7	27	10				
Όχι	13	18	53	110				
					22,86	3	0	0
<i>Δ3: Έχετε ποτέ δώσει χρήματα για το πάρκο;</i>								
Ναι	2	5	1	2				
Όχι	14	20	79	118				
					14,04	3	0	0,003

Πίνακας 2δ. Σημαντικότητα και μέγεθος των σχέσεων ανάμεσα στο βαθμό χρήσης εφημερίδας των κατοίκων της Αλοννήσου, που μετείχαν στις τηλεφωνικές συνεντεύξεις και τη γνώση, στάση και δράση τους σχετικά με το ΕΘΠΑΒΣ.

Γνώση (Κ)	Σπονδαιότητα εφημερίδων για ενημέρωση			Pearson's Chi- square	df	Cramer's V	p
	Πολύ	Λίγο	Καθόλου				
<i>K1:Πότε ψηφίστηκε το Π.Δ για την ίδρυση του πάρκου;</i>							
1982	6	6	59	72,151	4	0,387	0,001
1992	53	63	41				
2002	1	2	10				
<i>K2:Γιατί ιδρύθηκε το Πάρκο;</i>							
προστασία της μεσογειακής φώκιας	47	65	96	20,134	6	0,204	0,003
προστασία του χερσαίου και θαλάσσιου περιβάλλοντος	6	0	3				
προστασία πολιτιστικής κληρονομιάς	0	0	0				
ανάπτυξη τουρισμού	5	2	0				
Άλλο	3	3	11				
<i>K3:Ποιος είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση του Πάρκου;</i>							
ΥΠΕΧΩΔΕ	1	4	4	65,098	1 0	0,368	0
Φορέας Διαχείρισης	53	44	38				
δήμος Αλοννήσου	0	5	21				
MOM	2	11	16				
Άλλο	1	2	0				
δεν ξέρω	3	4	32				
<i>K4:Μπορείτε να διατυπώσετε έναν περιοριστικό κανονισμό στο Πάρκο;</i>							
Ναι	61	68	103	4,52	2	0,137	0,104
Όχι	0	2	7				
<i>Στάση (Σ)</i>							
<i>Σ1:Είστε πεπεισμένος ότι αξίζει η δημιουργία του Πάρκου;</i>							
Ναι	52	48	57	23,075	4	0,219	0
Όχι	7	20	44				
δεν είμαι σίγουρος	1	2	10				
<i>Δράση τοπικής κοινότητας (Δ)</i>							
<i>Δ1:Συμμετείχατε ποτέ σε οργανωμένες συζητήσεις σχετικά με το Πάρκο;</i>							
Ναι	32	31	20	25,749	2	0,327	0
Όχι	28	39	91				
<i>Δ2:Ψηφίσατε ποτέ για κάποιο θέμα σχετικά με το πάρκο;</i>							
Ναι	20	17	9	17,773	2	0,272	0
Όχι	39	54	102				
<i>Δ3:Έχετε ποτέ δώσει χρήματα για το πάρκο;</i>							
Ναι	4	3	3	1,543	2	0,08	0,462
Όχι	56	67	108				

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΣΥΖΗΤΗΣΗ

4.1. Επίδραση έντυπου τύπου στην προώθηση του ΕΘΠΑΒΣ

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν η διερεύνηση του τρόπου και του βαθμού προβολής του ΕΘΠΑΒΣ μέσα από τα τοπικά μέσα μαζικής ενημέρωσης. Για την υλοποίηση των στόχων της έρευνας πραγματοποιήθηκαν δύο πρωτογενείς έρευνες.

Η πρώτη αφορούσε στην συλλογή όλων των άρθρων (και αναφορών) του τοπικού έντυπου τύπου που σχετίζονταν άμεσα με το ΕΘΠΑΒΣ, ενώ η δεύτερη έρευνα πραγματοποιήθηκε μέσω τηλεφωνικής συνεντεύξεως στους κατοίκους της Αλοννήσου και αφορούσε στη συλλογή των απόψεων τους για το πάρκο. Και οι δύο έρευνες θα πρέπει να επισημανθεί ότι πραγματοποιήθηκαν σε μια χρονική περίοδο που υπήρχαν εντάσεις μεταξύ των κατοίκων της περιοχής και του Φορέα Διαχείρισης, οι οποίες σχετίζονταν με την για πρώτη φορά σοβαρή προσπάθεια για πιστή εφαρμογή των μέτρων προστασίας της περιοχής και των απαγορεύσεων για την άσκηση οικονομικών δραστηριοτήτων εντός του πάρκου.

Σήμερα και μετά από την προσπάθεια που έχει καταβάλλει ο Φορέας Διαχείρισης, η κατάσταση έχει εξομαλυνθεί και οι κάτοικοι έχουν αντιληφθεί σε μεγάλο βαθμό την αναγκαιότητα εφαρμογής των παραπάνω μέτρων. Ως αποτέλεσμα είναι η σε μεγάλο βαθμό αναστροφή της κοινής γνώμης και η διάθεση συνεργασίας των τοπικών αλιέων με το Φορέα Διαχείρισης με τη σημαντική συμμόρφωση τους στις απαγορεύσεις για οικονομική δράση μέσα στο θαλάσσιο πάρκο.

Έτσι, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, σήμερα, ασχολούνται με τη δράση του πάρκου και τα όσα καταφέρει για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής αλλά και την προσπάθεια αυτών για την ανάπτυξή της. Συνεπώς, αν η έρευνα πραγματοποιούνταν σήμερα είναι πολύ πιθανό τα αποτελέσματα να ήταν εντελώς διαφορετικά, τόσο όσον αφορά στη θεματολογία των άρθρων για το πάρκο, όσο και στις απόψεις των κατοίκων για αυτό.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας η προβολή του ΕΘΠΑΒΣ στον περιφερειακό έντυπο τύπο ήταν σπασμωδική και ανεξάρτητη από το καθεστώς διαχείρισης κατά τη διάρκεια του χρονικού διαστήματος 1980-2008. Εντούτοις, η αλλαγή του καθεστώτος διαχείρισης και η οργανωμένη προσπάθεια που καταβάλλει σήμερα ο Φορέας Διαχείρισης τόσο για την προβολή του πάρκου, όσο

και για την αναβάθμιση του ρόλου που διαδραματίζει το θαλάσσιο πάρκο στην περιοχή, οδήγησε στην αύξηση της προβολής του ΕΘΠΑΒΣ, το οποίο αποκαλύφθηκε μέσω άρθρων μεγαλύτερου μεγέθους και βελτίωση της θέσης τους μέσα στην εφημερίδα από ελεύθερα άρθρα σε άρθρα ενσωματωμένα σε συγκεκριμένες στήλες. Από την άλλη πλευρά και προφανώς λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών που όπως αναφέρθηκε παραπάνω επικρατούσαν την περίοδο υλοποίησης της έρευνας, τα άρθρα που εντυπώθηκαν δεν αφορούσαν το λόγο ίδρυσης του ΕΘΠΑΒΣ, αλλά στην πλειονότητά τους ανέφεραν τα γεγονότα που διαδραματίζονταν την περίοδο εκείνη και αποτύπωναν την κατάσταση που επικρατούσε, ενώ ήταν μικρότερα σε μέγεθος και δεν παρουσίαζαν τη δράση του ΕΘΠΑΒΣ, δηλαδή τη διατήρηση μέσω του φυσικού περιβάλλοντος, μέσω της σμίκρυνσης του χωρικού επιπέδου αναφοράς, μέσω μετατόπισης από την παρουσίαση γεγονότων στην παρουσίαση αντιδράσεων και μέσω μετατόπισης από θετική σε ουδέτερη στάση προς το ΕΘΠΑΒΣ. Ο κύριος συμμετέχων, εντούτοις, παρέμεινε ο δημόσιος τομέας, δηλαδή το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, είτε άμεσα είτε έμμεσα, μέσω του ορισμού και της δράσης του Φορέα Διαχείρισης, καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου μελέτης, απεικονίζοντας προφανώς την κυριαρχία δύναμης μεταξύ των συμμετεχόντων (McGregor, 1998, Hovardas και Korfiatis, 2008). Ανεξάρτητα από την παρουσίαση γεγονότων, αντιδράσεων ή απόψεων τα άρθρα δεν συνοδεύονταν από καμία επεξεργασία, κρίσιμη αξιολόγηση ή ενσωμάτωση επιστημονικής γνώσης και αποτελούσαν απλά ρεπορτάζ τα οποία περιέγραφαν την τρέχουσα ειδησεογραφία. Είναι χαρακτηριστικό ότι ακόμα και όταν παρουσιάζονταν συγκρούσεις, η θέση κάθε εμπλεκόμενου μετόχου παρουσιάζονταν ανεξάρτητα με ξεχωριστά άρθρα. Φαίνεται λοιπόν, ότι ο περιφερειακός έντυπος τύπος προσανατόλισε το ρόλο του από τον αρχικό ως «δημόσιος υπάλληλος» στον πιο πρόσφατο αυτόν του «θεατή» (Ohkura, 2003) στην προσπάθειά του να περιοριστεί η αποδοκιμασία της τοπικής κοινότητας για τους κανονισμούς, που ισχύουν στο ΕΘΠΑΒΣ. Οι Compas et al., (2007) εξέτασαν πώς ο τύπος παρουσίασε την ίδρυση ενός θαλάσσιου πάρκου στη νότια Αυστραλία και κατέληξαν ότι η παρουσίαση εστίασε στους αντιτιθέμενους συμμετέχοντες, παρουσίασε απόψεις που ήταν ατελέσφορες στη διασπορά της σημασίας της τοπικής θαλάσσιας οικολογίας, τα οικονομικά οφέλη του θαλάσσιου πάρκου και της καθυστερημένης διαδικασίας ίδρυσης. Επίσης, υποστήριξαν ότι αυτά τα κενά πληροφόρησης έχουν αφήσει το κοινό κακώς ενημερωμένο και επομένως, είναι

απίθανο αυτό να ασκήσει σημαντική πίεση ώστε να υπερνικηθούν οι συνεχείς καθυστερήσεις στη διαδικασία εγκαθίδρυσης.

Παρόμοιες αδυναμίες από διοικητικές επεμβάσεις στο θαλάσσιο περιβάλλον, όπως είναι η ίδρυση ενός θαλάσσιου πάρκου, παρουσιάστηκαν σε έρευνα για το ρόλο των εφημερίδων ως μέσα ενημέρωσης του κοινού για άλλα τοπικά περιβαλλοντολογικά θέματα. Ο Thomson (2005) αξιολόγησε το ρόλο των περιφερειακών εφημερίδων στη διευκόλυνση της ενημερωμένης δημόσιας συζήτησης σχετικά με τα παράκτια προγράμματα αιολικής ενέργειας και διαπίστωσε ότι αυτός ήταν περιορισμένος όσον αφορά στην κάλυψη περιβαλλοντικών, κοινωνικών και ρυθμιστικών ζητημάτων, που ενώ στηρίχθηκαν σε μεγάλο ποσοστό σε πολιτιστικά πρότυπα για να πλαισιώσουν τις ιστορίες τους αντί να επικεντρώσουν την προσοχή τους σε ερευνητικά ιδρύματα. Ο Ohkura (2003) εξέτασε την κάλυψη από τις εφημερίδες του προγράμματος ανάπτυξης στον κόλπο Isahaya της Ιαπωνίας και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι αν και έκαναν πολλά για να ενημερώσουν το κοινό για τα αποτελέσματα των μεγάλης κλίμακας προγραμμάτων δημόσιων έργων για το περιβάλλον, διαδραμάτισαν συνήθως έναν ρόλο «θεατών» στη διαμάχη μεταξύ του δημόσιου τομέα και των τοπικών περιβαλλοντικών ομάδων, των μόνων που αντιδρούσαν στα γεγονότα. Οι Widener και Gunter (2007) σημείωσαν την απουσία παρουσίας της γνώμης των κατοίκων της Αλάσκας όταν εξέτασαν την παρουσίαση των μέτρων αποκατάστασης των επιπτώσεων από τη διαρροή πετρελαίου του Exxon Valdez από τα τοπικά και κεντρικά μέσα έντυπου τύπου.

Ομοιότητες που εντοπίζονται στα αποτελέσματα της ανάλυσης του περιεχομένου άρθρων εφημερίδων σχετικά με διάφορα περιβαλλοντολογικά θέματα τοπικής σημασίας, οδηγούν στη διασαφήνιση παραγόντων που καθορίζουν την παρουσίαση περιβαλλοντικών θεμάτων, γεγονότων και πληροφορίας. Τα συμφέροντα που υποστηρίζονται από τις εφημερίδες φαίνονται να είναι ένας προφανής παράγοντας. Αυτό καταδεικνύει χαρακτηριστικά ο McHenry (1996) διαπιστώνοντας ότι μια εφημερίδα στο Hassen της Γερμανίας χρησιμοποίησε διαφορετικές προσεγγίσεις στα περιβαλλοντολογικά θέματα ανάλογα με το αν κατηγορούνταν οι αγρότες ή όχι. Όπου οι αγρότες κατηγορούνταν ή ένιωθαν επίθεση από τις περιβαλλοντικές ερωτήσεις ή όταν η συμπεριφορά τους αμφισβητούταν, τότε τα περιβαλλοντικά προβλήματα υποβαθμίζονταν. Εντούτοις, όταν υπήρξαν «πράσινες» προτάσεις που εξυπηρετούσαν το συμφέρον των αγροτών (π.χ. ανανεώσιμοι πόροι), ή όπου τα ζητήματα δεν είχαν μια άμεση επίδραση σε αυτούς (π.χ. ερημοποίηση) τότε

οι προσεγγίσεις υιοθετούνταν. Αν και τα συμφέροντα των εφημερίδων είναι προφανή και δύσκολα αναμένονται να αλλάξουν, όπως στο προηγούμενο παράδειγμα, υπάρχουν περιπτώσεις όπου αυτά τα συμφέροντα μπορούν να διαφοροποιηθούν. Είναι ενδιαφέρον ότι μια οργανωμένη στρατηγική διαμόρφωσης θετικής αντίληψης για την υλοτόμηση από τη British Columbia Forest Alliance, Καναδάς, μαζί με την εφαρμογή διάφορων κυβερνητικών πολιτικών που στοχεύουν στη ρύθμιση των δραστηριοτήτων της δασικής βιομηχανίας και τις αλλαγές στη διαχείριση και τη φιλοσοφία της εφημερίδας *Vancouver Sun*, οδήγησαν σε μεταβολή από την έκφραση περιβαλλοντικά προσανατολισμένων ανησυχιών των Καναδών (σταθερή προβολή άρθρων διατήρησης) στην έκφραση της βιομηχανίας υλοτόμησης (αυξημένη προβολή άρθρων) μεταξύ 1993 και 1997 (Argvai και Mascarehnas, 2001). Σε άλλες περιπτώσεις, ωστόσο, νέα ενδιαφέροντα μπορούν να στοχεύσουν και να υποστηριχθούν από τον τοπικό τύπο. Η Jacobson, 1989 επιβεβαίωσε την αποτελεσματικότητα του τύπου απέναντι σε συγκεκριμένα τουλάχιστον ακροατήρια, όπου σημαντικά δευτεροβάθμια αποτελέσματα, όπως κλήσεις από πολιτικούς και την επιχειρηματική κοινότητα, έλαβαν χώρα μετά την ανάπτυξη μιας σειράς άρθρων στις εφημερίδες με περιβαλλοντικά μηνύματα στη Saba της Μαλαισίας με απώτερο στόχο αυξημένο δημόσιο ενδιαφέρον για τα πάρκα.

Από την άλλη πλευρά και σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας στους κατοίκους της περιοχής οι κανονισμοί ήταν η πτυχή του ΕΘΠΑΒΣ για την οποία οι τοπικοί κάτοικοι ήταν καλύτερα ενημερωμένοι ανεξάρτητα από το φύλο, την ηλικία, το επάγγελμα ή τη συχνότητα ανάγνωσης εφημερίδων. Αυτοί όμως αποτέλεσαν και τον κύριο λόγο για την αρνητική στάση τους απέναντι στην ίδρυση (65,2% των αρνητικών απαντήσεων) πάρκου ή στο τρέχον καθεστώς διαχείρισης (18,6% των θετικών απαντήσεων) του ΕΘΠΑΒΣ. Αυτή η έντονα αρνητική στάση των κατοίκων εκείνη τη χρονική στιγμή δεν αποτυπώνει πλήρως την άποψη τους για το ΕΘΠΑΒΣ, αλλά ήταν απόρροια των γεγονότων που διαδραματίστηκαν, όπως επίσης και της άγνοιας τους για το ρόλο που πραγματικά πρέπει να παίζει το θαλάσσιο πάρκο στην περιοχή. Ήταν η πρώτη φορά του Φορέα Διαχείρισης που εφαρμόζε τον κανονισμό λειτουργίας του πάρκου και για αυτό και υπήρχαν τόσες αντιδράσεις. Σήμερα που ο Φορέας Διαχείρισης έδειξε με τη δράση του τις προθέσεις του και που σε πολλές περιπτώσεις έδειξε κατανόηση και διάθεση συνεργασίας με τους κατοίκους της περιοχής, το κλίμα αναστράφηκε. Σε μία προσπάθεια να αναπτυχθεί μια θεωρία της αντίθεσης των ντόπιων προς τις προστατευόμενες περιοχές, ο Stern (2008)

διευκρίνισε ότι η τοπική δυσπιστία για τους φορείς διαχείρισης των πάρκων ήταν ο προάγγελος της ενεργούς αντίθεσης προς τα γειτνιάζοντα πάρκα, επισκιάζοντας τις παραδοσιακές λογικές αξιολογήσεις των οφελών και των μειονεκτημάτων, μεταξύ άλλων παραγόντων, που συνδέονταν με την παρουσία πάρκων. Η τοπική δυσπιστία είχε σημαντικό αντίκτυπο στις εφημερίδες κάνοντας αυτές το σημαντικότερο περιβαλλοντικό επικοινωνιακό εργαλείο για τον κίνδυνο των υλικών οδόστρωσης και των βιομηχανικών αποβλήτων, προκειμένου να μετριαστεί η έκθεση σε αυτά στο Οντάριο του Καναδά (Wakefield και Elliott, 2003).

Πρέπει να σημειωθεί ότι τη χρονική στιγμή διεξαγωγής της παρούσας έρευνας οι κάτοικοι της περιοχής μέσα από αυτό εξέφρασαν την δυσαρέσκειά τους, η οποία ήταν σε μεγάλο βαθμό αποτέλεσμα της λανθασμένης άποψης τους για το ρόλο του πάρκου στην περιοχή. Οι περισσότεροι από αυτούς δήλωσαν ότι ο ρόλος του Φορέα Διαχείρισης θα πρέπει να περιοριστεί στις προσπάθειες για κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη (Οικονόμου και Ντίκου, 2008). Είναι προφανές ότι οι κάτοικοι της περιοχής δεν ήταν επαρκώς ενημερωμένοι για το ρόλο των προστατευόμενων περιοχών, αλλά και δεν είχαν «συνεργαστεί» για μεγάλο χρονικό διάστημα με το Φορέα Διαχείρισης, για να κατανοήσουν τις πραγματικές του προθέσεις, το ρόλο που επιθυμεί να παίξει στην περιοχή και τις προσπάθειες που κάνει προς την κατεύθυνση αυτή.

Η εμπιστοσύνη στις εφημερίδες, αφορούσε σημαντικά όλες τις πτυχές της στάσης των ντόπιων απέναντι στο ΕΘΠΑΒΣ και την οικονομική τους συμβολή σε αυτό, εξηγώντας και το μεγαλύτερο ποσό διαφοράς στις απαντήσεις των κατοίκων. Οι Medina-Pons et al., (2004) εν μέρει απέδωσαν το χαμηλό επίπεδο γνώσης για τις οικολογικές λειτουργίες και υπηρεσίες που παρέχονται από τα θαλάσσια λιβάδια του φύκου *Posidonia oceanica* στην κοινωνία της Μαγιόρκας, και της σπουδαιότητάς τους στην οικονομία του νησιού στην περιορισμένη προβολή του θέματος από τις κύριες καθημερινές μαγιορκινές εφημερίδες.

Αν και μια πειραματική προσέγγιση απαιτείται προκειμένου να επιβεβαιωθεί μια σχέση αιτίας-αποτελέσματος, η καθιέρωση ενός άμεσου συνδέσμου μεταξύ της εμπιστοσύνης στον περιφερειακό τύπο, που μάλλον μέχρι τώρα έχει αποσυνδεθεί, συγκρατώντας, και κατά ένα μεγάλο μέρος ενθαρρύνοντας το ΕΘΠΑΒΣ και τη γνώση των ντόπιων, την αποδοχή και τη συμπεριφορά τους προς αυτό, δείχνει ενδεχομένως ότι η δημοσιότητα του ΕΘΠΑΒΣ αποτελεί ισχυρό μέσο και δίνει την ευκαιρία να διαδοθούν οι πληροφορίες για τις περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές

πτυχές της καθιέρωσης και της λειτουργίας του. Τα συμπεράσματα αυτά σήμερα και μετά τη θητεία του Φορέα Διαχείρισης και του τρόπου που έχει επιδείξει για τη λήψη των αποφάσεων του, τα αποτελέσματα ίσως να ήταν διαφορετικά. Παρόλα αυτά, παραμένουν να είναι χρήσιμα. Ο Φορέας Διαχείρισης άλλωστε στοχεύει στην ανάπτυξη στρατηγικών μέσων πρόληψης για τις ανησυχίες των ντόπιων, παρά αντιδραστικά μετά από μία σύγκρουση που θα βρει το δρόμο της στα μέσα και θα κεντρίσει το δημόσιο ενδιαφέρον. Περαιτέρω, ο Φορέας Διαχείρισης μπορεί να αξιοποιήσει την πείρα των κοντινών Πανεπιστημιακών ιδρυμάτων, δηλαδή του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, που θα συμπληρώσει το προφανές κενό στην επιστημονική αιτιολόγηση της αξίας του ΕΘΠΑΒΣ στον τοπικό περιφερειακό τύπο.

Πρόσφατες έρευνες μελετών για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης έχουν τονίσει την αυξανόμενη δύναμη τους πάνω στην κοινωνία και στην πολιτική (Pharr, 1996b). Ο Τύπος, συγκεκριμένα, έχει κληθεί και έχει δηλωθεί φανερά ότι είναι η τέταρτη δύναμη που ασκεί μεγάλες επιδράσεις σε πολιτεία και πολίτες (Campbell, 1996). Οι ηγέτες των περιβαλλοντικών ομάδων, επίσης, επισημαίνουν ότι η συμμετοχή των μέσων μαζικής ενημέρωσης με τη στάση τους είναι σημαντική σε κάποιο βαθμό (Hobo, 1989, Yamashita, 1989). Σύμφωνα με τον Pharr, 1996a οι «spectators», «watchdog» and «servants of the state» είναι τρεις σημαντικές ερμηνείες του ρόλου των μέσων μαζικής ενημέρωσης σε σχέση με το κράτος και τις δημοκρατίες. Η «spectator» προσέγγιση βλέπει τα μέσα ως λίγο πολύ παθητικές συσκευές αποστολής σημάτων πληροφοριών μεταξύ των διάφορων «αληθινών» φορέων στην πολιτική, έτσι ώστε να μην εξυπηρετήσει κανένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον (Pharr, 1996b). Η «watchdog» προσέγγιση είναι ενδεχομένως η σημαντικότερη προσέγγιση της απόδοσης για την ελευθερία, με την απαίτηση ότι τα μέσα πρέπει να αντισταθούν στις πιέσεις από την κυβέρνηση ή από τις μεγάλες επιχειρήσεις (McQuail, 1992). Τα μέσα ειδήσεων χρησιμοποιούν συχνά τις πληροφορίες που παρέχονται από τα κυβερνητικά πρακτορεία και άλλες αρχές, και ενδεχομένως περιορίζουν τις πηγές πληροφόρησής τους σε ένα σίγουρο αριθμό και επίπεδο ατόμων, συμβαλλόμενα μέρη ή γραφειοκράτες, χωρίς πολλή προσπάθεια προκειμένου να ερευνήσουν ή να συμβουλευθούν ποικίλες πηγές (Feldman, 1993). Αυτή η τάση εμφανίζεται σε μεμονωμένα άρθρα, και μερικές φορές ως διαδεδομένη συμφωνία ή ομοιομορφία στην υποβολή έκθεσης σχετικά με συγκεκριμένα ζητήματα.

Εάν τα μέσα αντιμετωπίζονται ανεξάρτητα ή δεσμεύονται ενεργά με την κοινωνία, η επιρροή των μέσων και της μαζικής επικοινωνίας θεωρείται ως ισχυρή

δύναμη στην κοινωνία (Altheide, 1985). Μερικοί υποστηρίζουν ότι η τάση της πειστικής μαζικής επικοινωνίας να ενισχύσει την υπάρχουσα άποψη δεν είναι τίποτα, αλλά από υποδερμική και αυτή η ενίσχυση είναι μια πιθανότερη επίδραση της πειστικής επικοινωνίας από ότι μια μετατροπή (Klapper, 1960). Η αποτελεσματικότητα των μέσων στα ακροατήρια, τα μηνύματα και την έννοιά τους μαζί, ωστόσο πρέπει να εξεταστεί στο πολύ ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο [επειδή] τα μέσα είναι μέρος μιας διαδικασίας της πολιτιστικής αναπαραγωγής και το περιεχόμενό τους αποτελείται από πολύ περισσότερο από απομονωμένα κομμάτια πληροφορίας ή άποψης (Philo, 1993).

Η επεξεργασία μέσων των περιβαλλοντολογικών θεμάτων, εάν είναι φυσικής ή προκαλούμενης από τον άνθρωπο προέλευσης, είναι μάλλον δραματική και συχνά αρνητική. Τα περιβαλλοντολογικά θέματα επίσης φαίνονται να προσφέρουν το θέμα τεχνολογικού επιτεύγματός τους - παρουσίαση μιας μη-επιτυχημένης ιστορίας για το ανθρώπινο επίτευγμα που, επαγωγικώς, προσφέρει μια κριτική του ήθους και της λογικής του προηγμένου βιομηχανισμού (Lowe και Morrison, 1984). Η χρήση των μέσων ενημέρωσης έχει χρησιμοποιηθεί ως σημαντική στρατηγική για να υποστηρίξει τους στόχους και τους σκοπούς περιβαλλοντικών ομάδων και για να λάβει την προσοχή και την υποστήριξη από το ευρύ κοινό σε ολόκληρη τη χώρα. Δημοσιογράφοι γνωρίζουν το ρόλο τους στις περιβαλλοντικές εκστρατείες και υποστηρίζουν τους κατοίκους στις διαφωνίες παρελθόντος και παρόντος σχετικά με τα προβλήματα ρύπανσης και τα περιβαλλοντικά ζητήματα συντήρησης (Kihara, 1991). Οι περιβαλλοντικές ομάδες, και όλες οι άλλες μη κυβερνητικές οργανώσεις, έχουν αγωνιστεί να λάβουν τις πληροφορίες που είναι το κλειδί στην παραγωγή της δημόσιας συναίσθησης για τη συντήρηση του φυσικού περιβάλλοντος, ή την κατοχή ασφαλέστερου και καλύτερου περιβάλλοντος (Campbell, 1996).

Οι άνθρωποι αποκομίζουν συνεχώς τα οφέλη από το περιβάλλον για να καλύψουν τις ανάγκες τους, και το περιβάλλον έχει χρησιμοποιηθεί βασικά για να επεκτείνει το βιότοπό μας και για να βελτιώσει τη ποιότητα ζωής μας. Ένα κρίσιμο πρόβλημα που αντιμετωπίζεται από τους ανθρώπους είναι σε όλο τον κόσμο η υποβάθμιση του περιβάλλοντος προκαλούμενου από τις αυξήσεις του πληθυσμού και τις δραστηριότητες του, οι οποίοι μπορούν να είναι καταστροφικοί για το μέλλον της ίδιας της ανθρώπινης φυλής. Γι'αυτό οι άνθρωποι πρέπει να φροντίσουν το

περιβάλλον τους, για να βελτιώσουν τη ποιότητα ζωής τους τώρα και στο μέλλον (Sudarmadi et al., 2001).

Αν και οι φυσικές επιστήμες κατέστησαν τα περιβαλλοντικά προβλήματα σαφέστερα πολύ γρήγορα, δεν ήταν επιτυχείς για να τα λύσουν, αλλά εν μέρει επιτυχώς από τη μη κυβερνητική περιβαλλοντική οργάνωση (NGO), τα φιλανθρωπικά θεμέλια, τους κοινωνικούς επιστήμονες και άλλους. Έχουν υπάρξει περισσότερο από 30 έτη έντονων συζητήσεων και ερευνών για την περιβαλλοντική κρίση. Εντούτοις, τα προβλήματα συνεχίζουν να επιδεινώνονται καθημερινά επειδή οι άνθρωποι (άτομα, κυβερνήσεις, και ιδιωτικές εταιρίες) είναι η αιτία των περιβαλλοντικών προβλημάτων που εμφανίζονται σχεδόν παντού. Οι ολοκληρωμένες προσεγγίσεις με τις Κοινωνικές Επιστήμες και την ανθρωπότητα απαιτούνται εάν αυτή η τάση πρόκειται να αντιστραφεί. Οι περισσότεροι από μας θα συμφωνήσουν ότι τα παγκόσμια περιβαλλοντικά προβλήματα προειδοποιήθηκαν αρχικά από τους φυσικούς επιστήμονες, εντούτοις, αυτό βγάζει ότι η πολλή προσπάθεια στους τομείς των Κοινωνικών Επιστημών και των ανθρωποτήτων θα είναι απαραίτητη για να επιτύχει τις αποτελεσματικές και πρόωρες λύσεις στα προβλήματα. Τα παγκόσμια περιβαλλοντικά προβλήματα δεν μπορούν να γίνουν κατανοητά χωρίς μια ουσιαστική συμβολή από τις Κοινωνικές Επιστήμες, επειδή οι κοινωνικές προσεγγίσεις είναι αναπόφευκτες στην εφαρμογή των περιβαλλοντικών πολιτικών συντήρησης στην κοινωνία. Όλα τα παγκόσμια περιβαλλοντικά προβλήματα μοιράζονται μια κοινή δομή, στην οποία οι βασικοί ρόλοι διαδραματίζονται από τις έννοιες όπως οι ανθρώπινες αξίες, οι αλυσίδες των αιτιών, τα αποτελέσματα, οι κανόνες, τα κοινωνικά διλήμματα, και τα πολιτικά όργανα (De Groot, 1993).

Η περιβαλλοντική εκπαίδευση έχει έναν πολύ στρατηγικό και σημαντικό ρόλο στην προετοιμασία των ανθρώπων για να λυθούν τα παγκόσμια περιβαλλοντικά προβλήματα, όπως επισημαίνεται διεθνώς (Keating, 1993). Βεβαίως, μια θετική πορεία στο μετασχηματισμό σε αυτήν τη σύγχρονη περίοδο θα εξαρτηθεί από την εκπαίδευση. Η ανάγκη εκπαιδευμένων ανθρώπων, ειδικά στην περιβαλλοντική περιοχή, επειδή το περιβάλλον μεταβάλλεται με γρήγορους ρυθμούς, και η κατανόησή του από τον άνθρωπο έχει προωθηθεί γρήγορα. Η εκπαίδευση πρέπει να παρέχει στους ανθρώπους τα εργαλεία προκειμένου να γίνουν αποτελεσματικά μέλη της κοινωνίας και με τις νέες πληροφορίες που θα αποκτήσουν να μπορούν να προσαρμοστούν στις μεταβαλλόμενες περιστάσεις.

Η περιβαλλοντική εκπαίδευση έχει γίνει σημαντικότερη, επειδή σχεδόν κάθε απόφαση που λαμβάνουμε έχει ένα περιβαλλοντικό συστατικό. Μόνο μέσω της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης οι άνθρωποι μπορούν να αναπτύξουν μια αίσθηση ανησυχίας για αυτό που συμβαίνει σε μια τοπική και παγκόσμια κλίμακα και ενθαρρύνεται για να πάρει τη κατάλληλη ενέργεια (Hale, 1993). Οι διαστάσεις και οι επιπτώσεις της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης όχι μόνο καλύπτουν τη διαδικασία συνειδητοποίησης της ανάπτυξης αλλά πρέπει να ακολουθηθούν και από δράση.

Τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να φθάσουν σε ένα μεγάλο ακροατήριο, να δημιουργήσουν τη γνώση και να διαδώσουν τις πληροφορίες, και οδηγούν σε αλλαγές συμπεριφορών. Οι εφημερίδες, το ραδιόφωνο και η τηλεόραση προσφέρουν έναν πολύτιμο μηχανισμό για τα πάρκα και τις θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές προκειμένου να επηρεάσουν το κοινό πέρα από τα όριά του. Επιπλέον, τα πάρκα μπορούν να εξυπηρετήσουν μια χρήσιμη υπηρεσία με την παροχή των περιβαλλοντικών πληροφοριών στο κοινό.

Οι φορείς χάραξης πολιτικής, οι ομάδες ειδικού ενδιαφέροντος, η επιχειρηματική κοινότητα, και το ευρύ κοινό, πολλοί από τους οποίους δεν μπορούν ποτέ να επισκεφτούν ένα πάρκο ή μια θαλάσσια προστατευόμενη περιοχή, επηρεάζουν συχνά την ύπαρξή του ή υπαγορεύουν τους διοικητικούς στόχους του. Τα άτομα έχουν επιπτώσεις σε ένα πάρκο όχι μόνο από τη χρήση του πάρκου και των πόρων του, αλλά από τη χρήση του περιβάλλοντος χώρου, και σε μεγαλύτερη κλίμακα, από τη πολιτική πίεση και τη νομοθεσία που έχει επιπτώσεις άμεσα σε μια προστατευόμενη ζώνη. Κατά συνέπεια, ένα πάρκο ή μια θαλάσσια προστατευόμενη περιοχή πρέπει να προσπαθήσει να έχει επιπτώσεις σε ένα ευρύτερο ακροατήριο από τους επισκέπτες του με την επικοινωνία με το κοινό πέρα από το όριό του. Οι εφημερίδες, το ραδιόφωνο και η τηλεόραση μπορούν να εξυπηρετήσουν αυτήν την ικανότητα παρέχοντας την ευκαιρία σε ένα πάρκο που θα έχουν πρόσβαση οι άνθρωποι έξω από τα σύνορά του, όμως λίγα πάρκα κάνουν συστηματική χρήση των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας προκειμένου να επεκτείνουν τη σφαίρα επιρροής τους.

Τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας μπορούν να: 1) φθάσουν σε ένα μεγάλο ακροατήριο, 2) δημιουργήσουν γνώση και να διαδώσουν πληροφορίες, και 3) οδηγήσουν σε αλλαγές συμπεριφορών-στάσεων (Rogers, 1983). Ιστορικά, η χρήση της μαζικής επικοινωνίας είναι ένα πολύτιμο συστατικό στην οικοδόμηση της υποστήριξης για τη συντήρηση (Schoenfeld, 1977). Τα μέσα διαδραματίζουν έναν σημαντικό ρόλο στην προσέλκυση της δημόσιας προσοχής στα περιβαλλοντολογικά

θέματα και τις δημόσιες αντιλήψεις επιρροής για τη σπουδαιότητά τους (Downs, 1972, Erskine, 1972, McCombs και Shaw, 1972, Atwater et al., 1985). Ένα πάρκο έχει μια απέραντη δυνατότητα να χρησιμοποιήσει τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας για να διαδώσει δημόσιες τοποθετήσεις συμπονετικές με την πολιτική πάρκων και να αυξήσει τη δημόσια γνώση για τη διαχείριση των φυσικών πόρων. Επιπρόσθετα, τα πάρκα έχουν συχνά το προσωπικό με την επιστημονική πείρα για να παρέχουν μια σημαντική κοινωνική υπηρεσία με τη διάδοση των περιβαλλοντικών πληροφοριών. Η έρευνα δείχνει ότι αυτές οι πληροφορίες είναι συχνά καλά λαμβανόμενες, δεδομένου ότι το κοινό επιθυμεί την αυξανόμενη ειδησεογραφική κάλυψη της επιστήμης και των αποτελεσμάτων του επάνω στις ζωές τους (Nunn, 1979).

Τα προγράμματα Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας σχετικά με τα πάρκα θα μπορούσαν να παρουσιάσουν πληροφορίες με ποικίλα θέματα, από την πολιτική ή την αποστολή του συστήματος πάρκων στη διαχείριση των φυσικών πόρων και τα τοπικά ή παγκόσμια περιβαλλοντολογικά θέματα. Ακόμα, λίγα πάρκα στις ΗΠΑ κάνουν επιτυχώς τη συστηματική χρήση των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας (Weis και Knudson, 1980). Στις αναπτυσσόμενες χώρες, η αποτελεσματική χρήση των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας για τα πάρκα ή τις προστατευόμενες περιοχές είναι επίσης σπάνια. Δεδομένου ότι ένα ημι-κυβερνητικό σώμα, το σύστημα πάρκων εξαρτάται από το κοινό θα διατηρήσει το έδαφός του στην αιωνιότητα. Η διοίκηση πρέπει να ενθαρρύνει τη δημόσια συναίσθηση για την οικολογική και οικονομική αξία του πάρκου έτσι ώστε να βοηθήσει στο να εξασφαλιστεί η συνεχής ύπαρξή του.

4.2. Προτάσεις για τη διαχείριση του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Αλοννήσου, Βορείων Σποράδων

Το ΕΘΠΑΒΣ από το 1980 μέχρι σήμερα δεν έπαψε να απασχολεί τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και ιδιαίτερα τον τοπικό έντυπο τύπο. Η σύλληψη της ιδέας να δημιουργηθεί ένα πάρκο το οποίο θα έχει ως βασική προτεραιότητα την προστασία ενός σπάνιου και υπό εξαφάνιση είδους, αυτό της μεσογειακής φώκιας (*Monachus monachus*), ήταν κάτι που ενθουσίαζε και παράλληλα ανησυχούσε την τοπική κοινωνία. Η ίδρυσή του, θα προστάτευε επίσης όλο το χερσαίο και υδάτινο περιβάλλον, θα διαιώνιζε την πολιτιστική κληρονομιά του νησιού ενώ ταυτόχρονα θα έδινε την απαραίτητη ώθηση για μια ραγδαία ανάπτυξη της τουριστικής δραστηριότητας. Για την επίτευξη των ανωτέρω, απαραίτητη προϋπόθεση ήταν η

ύπαρξη ενός Φορέα Διαχείρισης, ο οποίος θα είχε την υποχρέωση να φέρει σε πέρας το δύσκολο ομολογουμένως έργο που θα του ανατεθεί. Η δράση του θα περιλαμβάνει, επίσης, τη διατήρηση της ισορροπίας μεταξύ του φυσικού πλούτου και της τοπικής κοινότητας.

Σήμερα, σε μεγάλο βαθμό αυτό έχει επιτευχθεί και ο Φορέας Διαχείρισης έχει καταφέρει να προστατευθεί η περιοχή και η μεσογειακή φώκια και να αναλάβει δράσεις για την οικονομική ανάπτυξη της περιοχής. Μάλιστα τα τελευταία χρόνια για πρώτη φορά αποδεδειγμένα αυξήθηκε ο πληθυσμός της φώκιας στην περιοχή. Αν και κάτι τέτοιο θα ήταν η ιδανική εξέλιξη των πραγμάτων, εντούτοις, στην αρχή αντιμετώπισε τη δυσπιστία των κατοίκων της Αλοννήσου που αρχικά δεν μπορούσαν να κατανοήσουν το σκοπό δημιουργίας το πάρκου, εμμένοντας στις απόψεις τους για ευκαιριακό κέρδος που θα προέρχονταν από την εκμετάλλευση χωρίς όρους της περιοχής. Αυτές οι αντιδράσεις αποτυπώθηκαν και στην παρούσα έρευνα και προέρχονταν από τους αλιείς της περιοχής, που εκφράζουν την επιθυμία τους να αλιεύουν εντός του πυρήνα του πάρκου. Αυτή η διαστρεβλωμένη εικόνα και οι φοβίες για την ύπαρξη μέτρων σε όλη την έκταση του πάρκου, απεικονίζεται και στις απαντήσεις και των υπόλοιπων παραγωγικών μονάδων του νησιού όπως είναι οι γεωργοί και οι κτηνοτρόφοι. Όλα αυτά βέβαια είναι απόρροια της λανθασμένης και της ελλιπούς πληροφόρησής τους για το βαθμό και την έκταση ισχύος των μέτρων προστασίας. Μάλιστα οι κάτοικοι της περιοχής θεωρούσαν ότι η παρουσία του πάρκου θα αποτελούσε τροχοπέδη για την τουριστική του ανάπτυξη. Επομένως, είναι προφανές ότι αγνοούν παντελώς ότι οι προστατευόμενες περιοχές αποτελούν χώρους ήπιας μορφής ανάπτυξης, η οποία στηρίζεται κατά κύριο λόγο σε εναλλακτικές μορφές τουρισμού.

Από την άλλη πλευρά, ο Φορέας Διαχείρισης επιτελεί το δικό του έργο προσφέροντας ένα θαλάσσιο οικολογικό πάρκο, μια προστατευόμενη περιοχή που αποτελεί καταφύγιο για τα απειλούμενα είδη και πόλο έλξης για οικοτουρισμό. Για το λόγο αυτό λαμβάνει μέτρα προστασίας, όπως η επιτήρηση και η φύλαξη της περιοχής με σκάφη, τα οποία περιπολούν όλη την περιοχή του πάρκου σε καθημερινή βάση, καταγράφοντας την κατάσταση του περιβάλλοντος, ελέγχοντας τις δραστηριότητες στην περιοχή και ενημερώνοντας τους επισκέπτες και χρήστες του πάρκου και από την άλλη προσπαθεί να λάβει μέτρα ανάπτυξης της περιοχής. Μολονότι, έχει δεχθεί πληθώρα επιθέσεων φροντίζει όσο γίνεται να μην παρεκκλίνει από την πολιτική που έχει χαράξει για την ορθή λειτουργία του. Προσπαθεί να ενημερώσει το κοινό για την

ισχύ των μέτρων μόνο εντός των ζωνών αυξημένης προστασίας και για τη δυνατότητα άσκησης οικονομικής δραστηριότητας εκτός και σε καμία περίπτωση δε στοχεύει στη δημιουργία κλειστής περιοχής, στην οποία θα επικρατούν μόνο απαγορεύσεις. Σήμερα άλλωστε η δράση του Φορέα Διαχείρισης φανερώνει ότι στοχεύει στη δημιουργία μιας πρωτότυπης προστατευόμενης περιοχής που θα συνδυάζει την προστασία με την ανάπτυξη της περιοχής. Βασικό μέλημα θα πρέπει να είναι επίσης η ενημέρωση των κατοίκων του νησιού για τις αρμοδιότητές τους, ώστε να αποκτήσουν τις απαραίτητες γνώσεις προκειμένου να αντιληφθούν τη σπουδαιότητα της ύπαρξης του πάρκου στον τόπο τους. Επιπρόσθετα, δε σταματά να εξοπλίζει και να αναβαθμίζει τις εγκαταστάσεις του πάρκου με τις διάφορες επιδοτήσεις που λαμβάνει τόσο από το ελληνικό κράτος όσο και από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Επιπλέον, μια ακόμα ενέργεια στην οποία προβαίνει ο Φορέας Διαχείρισης είναι η διεξαγωγή εθελοντικών δραστηριοτήτων, όπως αποστολές καθαρισμού παραλιών σε επιλεγμένες περιοχές του πάρκου και επιτήρηση εφαρμογής των ρυθμιστικών μέτρων και κανονισμών που ισχύουν για το Πάρκο. Ακόμα, επιλέγει την επάνδρωση του πάρκου με άρτια καταρτισμένο επιστημονικό προσωπικό. Επιπρόσθετα, ο Φορέας Διαχείρισης προωθεί το θαλάσσιο πάρκο στο εξωτερικό συνεργαζόμενος με τις κατά τόπους εφημερίδες στέλνοντας τους υλικό και νέα προκειμένου να προβληθεί το πάρκο σε διεθνές επίπεδο. Τέλος, ο Φορέας Διαχείρισης θεωρεί ότι η συνεργασία με τους φορείς και την τοπική κοινωνία της Αλοννήσου είναι υψίστης προτεραιότητας και αυτό το κατάφερε έμπρακτα, κατά κοινή δήλωση εκπροσώπων των τοπικών φορέων (Δήμαρχος Αλοννήσου, σύλλογος αλιέων κ.λπ.), όλο το περασμένο καλοκαίρι του 2008 με την διευθέτηση πολλών θεμάτων για το Θαλάσσιο Πάρκο και την ευνοϊκή αντιμετώπιση τους από μέρους της Πολιτείας. Άλλωστε, για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή του Σχεδίου Επόπτευσης – Φύλαξης πρέπει να υπάρχει αρμονική συνεργασία του Φορέα με τους τοπικούς φορείς και τις αρμόδιες υπηρεσίες που δραστηριοποιούνται στην περιοχή, ενώ απαραίτητη είναι και η συμμετοχή και κατανόηση από τον τοπικό πληθυσμό, κάτι που τελευταία έχει επιτευχθεί.

Καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι ο Φορέας Διαχείρισης και οι κάτοικοι του νησιού συνεργάζονται σε κοινό πλαίσιο, έτσι ώστε να έχουμε τα επιθυμητά αποτελέσματα, που δεν είναι άλλα από την ταυτόχρονη ομαλή λειτουργία τόσο του ενδιαφέροντος όσο και των κατοίκων της Αλοννήσου. Απόρροια των παραπάνω είναι μια πληθώρα προτάσεων με άλλοτε θετικό και άλλοτε αρνητικό αποτέλεσμα. Οι

προτάσεις που θα ακολουθήσουν αποσκοπούν και αυτές στην εξεύρεση μιας κοινά αποδεκτής πολιτικής, η οποία θα επιφέρει την καλύτερη δυνατή διαχείριση για το πάρκο.

Αρχικά, πρέπει να ληφθούν μέτρα από το ΥΠΕΧΩΔΕ που θα επιτρέπουν την περαιτέρω ανάπτυξη του Φορέα Διαχείρισης και την ανάπλαση των ζωνών προστασίας σε επίπεδο εγκαταστάσεων και εξοπλισμού, στο ήδη πολύ καλά δομημένο πλαίσιο λειτουργίας του. Επιπρόσθετα, ο Φορέας Διαχείρισης θα μπορούσε να δημιουργήσει και παράλληλα να προσφέρει νέες θέσεις εργασίας μέσα στο πάρκο οι οποίες θα επανδρώνονταν από Αλοννήσιους όπως για παράδειγμα στον τομέα της καθαριότητας. Οι κάτοικοι με τη σειρά τους θα πρέπει να αναπτύξουν οικολογική συνείδηση και περιβαλλοντολογική ηθική διαπιστώνοντας ότι μέσω αυτής θα επέλθει και η οικονομική ανάπτυξη του νησιού. Ακόμα, οι κάτοικοι είναι αναγκαίο να κατανοήσουν ότι οι απαγορεύσεις έχουν λόγο που υφίστανται, αφού προστατεύουν το ενδιαίτημα εξασφαλίζοντας μακροπρόθεσμα το ιχθυοαπόθεμα της περιοχής. Επιπλέον, θα ήταν φρόνιμο, ένα μέρος των κονδυλίων που λαμβάνει ο Φορέας Διαχείρισης για τις ανάγκες του πάρκου, να δίνεται με μορφή επιδότησης στους κατοίκους ώστε να αποκτήσουν κίνητρα για την έναρξη νέων επαγγελματικών δραστηριοτήτων. Ακόμα, η πολιτεία θα μπορούσε να ενισχύσει την προβολή του νησιού τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό δίνοντας βαρύτητα στον οικοτουρισμό που θα προσέφερε οικονομικά οφέλη στους κατοίκους του νησιού. Επίσης, η κατασκευή θεματικού θαλάσσιου πάρκου για την διασκέδαση ντόπιων και τουριστών θα μπορούσε να υλοποιηθεί με τη συνεργασία του Φορέα Διαχείρισης και της πολιτείας. Ένα ακόμα μέτρο που η πολιτεία θα είχε τη δυνατότητα να πραγματοποιήσει είναι η αξιοποίηση του λιμανιού της Αλοννήσου με τη δημιουργία νέων ακτοπλοϊκών γραμμών που θα συνδέουν το νησί με μεγάλα αστικά κέντρα δίνοντας ώθηση στον τουρισμό αλλά και στο εμπόριο. Η δημοτική αρχή δε θα μπορούσε να μείνει στάσιμη στις εξελίξεις, καθώς θα ήταν ικανή να αξιοποιήσει ορισμένες παραλίες με την κατασκευή οικολογικών συγκροτημάτων – καταλυμάτων, με τη προϋπόθεση βέβαια ότι δε θα επηρεάζουν το ενδιαίτημα, προσθέτοντας στην αύξηση του τουρισμού. Επίσης, η δημοτική αρχή θα μπορούσε με την άδεια του Φορέα Διαχείρισης να προβάλλει και να κοινοποιήσει τις ελεύθερες ζώνες που έχει θεσπίσει στο νησί, οι οποίες είναι κατάλληλες για την προσάραξη σκαφών αναψυχής, την πραγματοποίηση καταδύσεων και άλλων καλοκαιρινών δραστηριοτήτων από τους τουρίστες προκειμένου να εξαιρεθούν οι όποιες επιφυλάξεις για τυχόν μέτρα

στο νησί. Επιπλέον, οι λιμενικές αρχές θα ήταν φρόνιμο να παραχωρήσουν στο Φορέα Διαχείρισης περισσότερα σκάφη και προσωπικό για την περαιτέρω φύλαξη και προστασία του πάρκου. Τέλος, η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση σε συνεργασία με τον Οργανισμό Λιμένος Βόλου θα μπορούσε να συνδράμει στη μείωση των ναύλων από και προς το νησί, ώστε να δοθεί σε περισσότερους κατοίκους η ευκαιρία να γνωρίσουν από κοντά τη σπάνια αξία και ομορφιά του θαλάσσιου πάρκου.

Καθοριστικός αρωγός στην υλοποίηση των προτάσεων για την προώθηση της διαχείρισης του ΕΘΠΑΒΣ μπορεί να θεωρηθεί ο έντυπος τύπος, που ως γνωστό αποτελεί την τέταρτη εξουσία. Η δημοσίευση των αποφάσεων, τόσο του Φορέα Διαχείρισης όσο της πολιτείας και της δημοτικής αρχής στις εφημερίδες, έχει τη δυνατότητα όχι μόνο να γνωστοποιήσει στους πολίτες τα γεγονότα αλλά και να τους προδιαθέσει άλλοτε αρνητικά και άλλοτε θετικά ανάλογα με την πολιτική ιδεολογία που ακολουθεί. Εντούτοις, ο τοπικός τύπος θα μπορούσε να συσπειρωθεί σε μια κοινή προσπάθεια για την άμβλυνση των «διαφορών» μεταξύ των ψαράδων και του Φορέα Διαχείρισης παρουσιάζοντας κατάλληλα τα γεγονότα. Ωστόσο κάτι τέτοιο αντιβαίνει στους κανόνες δεοντολογίας και επιφυλασσόμαστε ως προς τα αποτελέσματά του. Ένα ακόμα μέτρο που θα μπορούσαν να πάρουν από κοινού οι εφημερίδες με το Φορέα Διαχείρισης είναι η δημοσίευση προσφορών και δωρεάν εισιτηρίων ούτως ώστε οι κάτοικοι του νομού να εξοικειωθούν περισσότερο με διάφορα περιβαλλοντικά θέματα και ειδικά με την παρουσία του πάρκου στην περιοχή της Αλοννήσου. Ακόμα θα μπορούσαν να δημοσιεύονται περισσότερα άρθρα ή απόψεις του επιστημονικού προσωπικού που επανδρώνει το πάρκο ώστε να παρέχεται ενημέρωση έγκυρη, υψηλού και ποιοτικού επιπέδου προς κάθε ενδιαφερόμενο. Από τα παραπάνω γίνεται σαφές ότι ο Φορέας Διαχείρισης του ΕΘΠΑΒΣ μόνο θετικά οφέλη μπορεί να έχει από τον έντυπο τύπο αν επιδιώξει με ορθή προσέγγιση κάποιας μορφής συνεργασία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Agardy, T., (2000) Information needs for marine protected areas. *Scientific and Societal. Bulletin of Marine Science* 66(3):875–88.
- Agardy, T., Bridgewater P., Crosby, M P, Day, J., Dayton, P K, Kenchington, R., Laffoley, D., McConney, P., Murray, P A, Parks, J E, and Peau, L., (2003) Dangerous targets? Unresolved issues and ideological clashes around marine protected areas. *Aquatic Conservation: Marine Freshwater Ecosystem* 13(4):353-367.
- Alder, J., (1996) Have tropical marine protected areas worked? An initial analysis of their success. *Coastal Management* 24:97-114.
- Altheide, D., (1985) *Media Power*. SAGE Publications, California.
- American Association for the Advancement of Science, (2001) *Scientific Consensus Statement on Marine Reserves and Marine Protected Areas*. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: www.tucs.org.au/~cnevill/marineConsensusStatement.doc
- Andersson, J E C, Ngazi, Z., (1995) Marine resource use and the establishment of a marine park: Mafia island, Tanzania. *Ambio* 24(7-8):475-81.
- Appeldoorn, R S, Lindeman K C, (2003) A Caribbean-wide survey of no-take marine reserves: spatial coverage and attributes of effectiveness. *Gulf and Caribbean Research* 14(2):139-154.
- Arvai, J L, and Mascarenhas, M J, (2001) Print media framing of the environmental movement in a Canadian forestry debate. *Environmental Management* 27(5):705-714.
- Atwater, T M, Salwen, B., and Anderson, R B, (1985) Media agenda- setting with environmental issues. *Journalism Quarterly*, 62(3): 392- 397.
- Badalamenti F., Ramos, A A, Voultziadou, E, Sanchez Lizaso, J L, D' Anna, G., Pipitone, C., Mas, J., Ruiz Fernandez, J A, Whitmarsh, D., Riggio, S., (2000) Cultural and socio-economic impact of Mediterranean marine protected areas. *Environmental Conservation* 27(2):110-125.

- Baker, J., (2000) Guide to marine protected areas. Adelaide: Department for Environment and Heritage.
- Baumgartner, F R, Jones, B D, (1993) Agendas and Instability in American Politics. University of Chicago Press, Chicago, IL.
- Beder, S., (2004) Moulding and manipulating the news. In: White R, editor. Controversies in environmental sociology. Cambridge: Cambridge University Press: p. 204-20.
- Bell, A., (1994) Media (mis)communication on the science of climate change. *Public Understanding Science* 3 (3): 259–275.
- Besley, J C, and Shanahan, J., (2004) Scepticism about media effects concerning the environment: examining Lomborg's hypotheses. *Society Nat. Resources* 17:861-880.
- Boykoff, M T, Boykoff, J M., (2004) Balance as bias: global warming and the US prestige press. *Global Environment Change Part A* 14 (2): 125–136.
- Brown, K, (2002) Innovations for conservation and development. *The Geographical Journal* 168(1):6-17.
- Burgess, J., Gold, J., (1985) Introduction: place, the media and popular culture. In: Burgess, J., Gold, J., editors. *Geography, the media and popular culture*. Sydney: Croom Helm: p. 1-33.
- Burgess, J., Harrison, C M, (1993) The circulation of claims in the cultural politics of environmental change. In: Hansen, A., editor. *The mass media and environmental issues*. Leicester: Leicester University Press:p.198-221.
- Caldecott, J., (1996) *Designing conservation projects*. Cambridge, UK: University Press Cambridge.
- Campbell, J C, (1996) Media and policy change in Japan. In: Pharr, S J, Krauss, E S, (Eds.), *Media and Politics in Japan*. University of Hawaii Press, Honolulu.
- CANARI, (2001) Review of Jamaica's protected areas system and recommendations on the way forward. Caribbean Natural Resources Institute in collaboration with the Negril Area Environmental Protection Trust. CANARI Technical Report No. 296, 36 pp.
- Carter, R G, (1995) *An Introduction to the Physical, Ecological and Culture Systems of Coastlines*. Academic Press, 617 pp.

- Carvalho, A., (2005) Representing the politics of the greenhouse effect: Discursive strategies in the British media. *Critical Discourse Studies* 2 (1): 1–29.
- Carvalho, A., Burgess, J., (2005) Cultural circuits of climate change in U.K. broadsheet newspapers, 1985–2003. *Risk Analysis* 25 (6):1457–1469.
- Chape, S., (2005) Systematic assignment of protected area management categories: an opportunity for achieving a measurable framework. *Parks* 14(3):51-62.
- Christie, P., and White A T, (2007) Best practices for improved governance of coral reef marine protected areas. *Coral Reefs* 26(4):1047-1056.
- Clark, J R, (1995) *Coastal Zone Management Handbook*. CRC Press, 694 pp.
- Clarke, B., Compas, E., Beer, A., Cutler, C., (2005) Investigating the effectiveness of a proposed mariner protected area in a region of rapid urban expansion: some preliminary observations. *South Australian Geographical Journal*:104:51-8.
- Cobb, R W, Elder, C D, (1983) *Participation in American Politics: The Dynamics of Agenda-Building*. Johns Hopkins University Press, Baltimore, MD.
- Cohen, B C , (1963) *The press and foreign policy*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Compas, E., Clarke, B., Cutler, C., and Daish, K., (2007) Murky waters: Media reporting of marine protected areas in South Australia. *Marin. Policy* 31:691-697.
- Da Silva, P P, (2004) From common property to co-management: lessons from Brazil's maritime extractive reserve. *Marine Policy* 28:419-428.
- De Groot, W T, (1993) *Environmental Decision Making*, Belgium, Vrije Universiteit Brussels Press, 48 p.
- Dearing, J W , Rogers, E M , (1996) *Agenda-Setting*. Sage, Thousand Oaks, CA.
- Demeritt, D., (2001) The construction of global warming and the politics of science. *Annals of the Association of American Geographers* 91 (2): 307–337.
- Dixon, J A, (1993) Economic benefits of marine protected areas. *Oceanus* 36(3):35-40.

- Dixon, J A, Scura, L F, and van't Hof, T., (1993) Meeting ecological and economic goals: marine parks in the Caribbean. *Ambio* 22(2/3):117-125.
- Dow Jones, and Reuters Factiva, (2006) Retrieved from [/http://www.factiva.comS](http://www.factiva.comS).
- Downs, A., (1972) Up and down with ecology – the issue-attention cycle. *The Public Interest*, 28, 38-50.
- Doyle, T J, (1986) The structure of the conservation movement in Queensland. *Social Alternatives* 1986:5(2):27-32.
- Dr. Alston, Letitia is a research scientist with the Institute for Science, Technology and Public Policy, George Bush School of Government and Public Service, Texas A&M University.
- Dr. Liu, Xinsheng is an assistant research scientist with the Institute for Science, Technology and Public Policy, George Bush School of Government and Public Service, Texas A&M University. His research interests include policy agenda setting and decision making, use of science in policy processes, and analytical methodologies.
- Duarte, C M, Chiscano, C L, (1999) Seagrass biomass and production: areassessment *Aquatic Botany* 65(1-4):159-74.
- Easterling, W E, Hurd, B H, Smith, J B, (2004) *Coping with Global Climate Change: The Role of Adaptation in the United States*. Pew Center on Global Climate Change, Arlington, V A.
- Edyvane, K., (1999) *Conserving marine biodiversity in South Australia*. Adelaide, SA: South Australian Research & Development Institute.
- Erbring, L., Goldenberg, E N, Miller, A H, (1980) Front-page news and real-world cues: a new look at agenda-setting by the media. *American Journal of Political Science* 24 (1): 16–49.
- Erskine, H., (1972) The polls: pollution and its costs. *Public Opinion Quarterly*., 36: 120-136.
- Farrow, S., (1996) Marine protected areas emerging economics. *Marine Policy* 20(6):439-46.
- Feldman, O., (1993) *Politics and News Media in Japan*. The University of Michigan Press, Michigan.
- Fico, F., (1984) How lawmakers use reporters: differences in specialization and goals. *Journalism Quarterly* 61 (4): 793–800.

- Gell, F R, Roberts, C M, (2003) Benefits beyond boundaries: the fishery effects of marine reserves. *Trends in Ecology and Evolution* 18: 448-455.
- Geoghegan, T., Smith, A H, Thacker, K., (2001) Characterization of Caribbean marine protected areas: An analysis of ecological, organisational and socio-economic factors. CANARI, Technical Report No. 287, 140 pp.
- GESAMP, (2001) Protecting the oceans from land-based activities: land-based sources and activities affecting the quality and uses of the marine, coastal and associated freshwater environment. Reports and Studies No. 71. [http://gesamp.imo.org/no71 /index.htm](http://gesamp.imo.org/no71/index.htm) (accessed 02 February 2009).
- Gilliam, F D, Iyengar, S., (2000) Prime suspects: the influence of local television news on the viewing publications of *American Journal of Political Science* 44 (3):560–573.
- Goodman, J R, and Goodman, B P, (2006) Beneficial or biohazard? How the media frame biosolids? *Public Understanding Science* 15:359-375.
- Government of South Australia, (2001) Marine protected areas: a shared vision-draft for public consultation. Adelaide: Department for Environment and Heritage.
- Government of South Australia, (2004) Blueprint for the South Australian Representative System of Marine Protected Areas. Adelaide: Department of Environment and Heritage.
- Government of South Australia, (2004) Living coast strategy for South Australia. Adelaide: Department for Environment and Heritage.
- Government of South Australia, (2005) Encounter Marine Park draft zoning plan. Department for Environment and Heritage: Retrieved from [/http://www.environment.sa.gov.au/coasts/pdfs/encounter_marine_park_zp_tech.pdf](http://www.environment.sa.gov.au/coasts/pdfs/encounter_marine_park_zp_tech.pdf)
- Government of South Australia, (2005) Biodiversity-threatened species. Adelaide: Department for Environment and Heritage: Retrieved from [/http://www.environment.sa.gov.au/biodiversity/threatened.html](http://www.environment.sa.gov.au/biodiversity/threatened.html)S.
- Greek Ministry of Environment, Physical Planning and Public Works, (2003) Protected areas: towards an integrated environmental management systematic Athens.

- Greek Ministry of the Environment, Physical Planning and Public Works, (2002) Special environmental study of the Protected Area of the National Marine Park of Alonissos, Northern Sporades, Athens.
- Hale, M., (1993) Ecology in Education, Cambridge University press, 191 p.
- Hancock, A., MacCallum, M., (1971) Mass communication: Australia and the world. Victoria: Longman Australia Propriety Limited.
- Harvey, N., Caton, B., (2003) Coastal management in Australia. Melbourne: Oxford University Press.
- Hassan, R., Scholes, R., Ash, N., (2005) Millennium Ecosystem Assessment. Washington,DC:Island Press.<http://www.millenniumassessment.org/en/Condition.aspx> (accessed 01 March 2009).
- Hassan, R., Scholes, R., Ash, N., (Eds), (2005) Millennium Ecosystem Assessment, Island Press, Washington DC Available at:<http://www.millenniumassessment.org/en/Condition.aspx>
- Hessian, M., (2003) Green mail: the social construction of environmental issues through letters to the, editorial Canadian Journal of Communication 28:25-42.
- Hibino, A., and Nagata, M., (2006) Biotechnology in the Japanese media: Comparative analysis of newspaper articles on genetic engineering in Japan and Europe. Asian Journal of Social Psychology 9:12-23.
- Hilton-Taylor, C., (2000) IUCN red list of threatened species. Gland and Cambridge:International Union for the Conservation of Nature.
- Hjort, J., (1914) Fluctuations in the great fisheries of northern Europe. Rapp. P.-V. Reun. Conseil Permanent pour l'Exploration de la Mer 20:1-227.
- Hobo, T., (1989) Yomigaere Mizuumi [Revive, the Lake]. Dojidai-sha, Tokyo.
- Hovardas, T., and Korfiatis, K J, (2008) Framing environmental policy by the local press: Case study from the Dadia Forest Reserve, Greece. Forest Policy and Economics 10: 316-325.
- Hovardas, T., and Poizaridis, K., (2007) Environmental Policy Beliefs of Stakeholders in Protected Area Management. Environmental Management 39:515-525.

- Immerwahr, J., (1999) *Waiting for a Signal: Public Attitudes toward Global Warming, the Environment and Geophysical Research*. Public Agenda, New York.
- Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), (1990) *IPCC First Assessment Report*.
- Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), (1995) *IPCC Second Assessment Report: Climate Change*.
- Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), (2001) *IPCC Third Assessment Report: Climate Change*.
- Iyengar, S., (1989) How citizens think about national issues: a matter of responsibility. *American Journal of Political Science* 33 (4): 878–900.
- Iyengar, S., Kinder, D R , (1987) *News that Matters: Television and American Opinion*. University of Chicago Press, Chicago.
- Jacobson, S K , (1989) Mass Media and Park Management: Reaching the Public Beyond the Park Boundary. *The Environmentalist* 9(2):131-137.
- Jameson, S C, Tupper, M H, Ridley, J M, (2002) The three screen doors: can marine protected areas be effective? *Marine Pollution Bulletin* 44(11):1177-83.
- Jeffrey, C., (2006) Personal communication. Adelaide.
- Johnson, W M , (2000) The numbers game. *The Monachus Guardian* 3:5.
- Jones, B D, (1994) *Reconceiving Decision-Making in Democratic Politics: Attention, Choice, and Public Policy*. University of Chicago Press, Chicago.
- Jones, C O, (1984) *An Introduction to the Study of Public Policy*. Brooks/Cole, Pacific Grove, CA.
- Juanes, F., (2001) Mediterranean marine protected areas. *Trends in Ecology and Evolution* 16 (4):169-170.
- Keating, M., (1993) *Agenda for Change: A Plain Language Version of Agenda 21 and Other Rio Agreements*, Centre for our Common Future, Geveve, Switzerland, 70 p.
- Kelleher, G C, Bleakley, C., Wells, S A, (1995) *Global Representative System of Marine Protected Areas. Vol.1, Antarctic, Arctic, Mediterranean, Northwest Atlantic and Baltic*. The World Bank, Washington DC.

- Kenchington, R., Ward, T., Hegerl, E., (2003) The benefits of marine protected areas. Canberra: Department of Environment and Heritage, Australian Government.
- Kihara, K., (1991) Sosoki no Kankyocho Kisha Kurab [The Environment Agency Reporter's Club in its Development Stage]. *Shimbun Kenkyu*, No. 484: 64–67.
- Kingdon, J W, (1995) *Agendas, Alternatives, and Public Policies*. Harper Collins College, New York.
- Kioussis, S., (2004) Explicating media salience: a factor analysis of New York Times issue coverage during the 2000 U.S. presidential election *Journal of Community* 54 (1):71–87.
- Klapper, J T, (1960) *The Effects of Mass Communication*. The Free Press, New York.
- Krosnick, Jon, A., Holbrook, Allyson, L., Lowe, Laura, Visser, Penny, S., (2006) The origins and consequences of democratic citizens' policy agendas: a study of popular concern about global warming. *Climatic Change* 77: 7–43.
- Lambeth, E B, (1978) Perceived influence of the press on energy policy making. *Journalism Quarterly* 55 (1): 11–18.
- Lepš, J., and Šmilauer, P., (2003) *Multivariate Analysis of Ecological Data using CANOCO*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Liu, X., Lindquist, E., Vedlitz, A., (2006) Explaining U.S. Media and Congressional Attention to Climate Change, 1969–2005: The Effect of Problem Indicator, Focusing Event and Scientific Feedback, Working paper. Institute for Science, Technology and Public Policy, Texas A&M University, College Station, TX.
- Liu, X., Vedlitz, A., Alston, L., (2008) Regional news portrayals of global warming and climate change. *Environmental Science Policy* 11(5):379-393.
- Lowe, P., Morrison, D., (1984) Bad news or good news: environmental politics and the mass media. *The Sociological Review* 32 (1):75–90.
- MacKuen, M., (1981) Social communication and the mass policy agenda. In: MacKuen, M., Coombs, S L (Eds.), *More than News: Media Power in Public Affairs*. Sage Publications, Beverly Hills, CA, pp. 19–144.

- MacKuen, M., (1984) Exposure to information, belief integration and individual responsiveness to agenda change. *American Political Science Review* 78 (2): 372–391.
- Mascia, M B, (1999) Governance of Marine Protected Areas in the Wider Caribbean: Preliminary Results of an International Mail Survey. *Coastal Management* 27(4):391-402.
- Mascia, M B, (2003) The human dimension of coral reef marine protected areas: recent social science research and its policy implications. *Conservation Biology*:17(2):630–2.
- Mazur, A., (1998) Global environmental change in the news: 1987-90 version 1992-6. *International Sociology* 13(4):457-572.
- Mazur, A., Lee, J., (1993) Sounding the global alarm: environmental issues in the US national news. *Social Studies of Science* 23 (4):681–720.
- McCallum, D B, Hammond, S L, Covello, V T, (1991) Communicating about environmental risks: how the public uses and perceives information sources. *Health Education Quarterly* 18(3):349-61.
- McClanahan, T R, (1999) Is there a future for coral reef parks in poor tropical countries? *Coral Reefs* 18:321-325.
- McClanahan, T R, Davies, J., Maina, J., (2005) Factors influencing resource users and managers' perceptions towards marine protected area management in Kenya. *Environmental Conservation* 32(1):42-49.
- McComas, K., Shanahan, J., (1999) Telling stories about global climate change: measuring the impact of narratives on issue cycles. *Communications Research* 26 (1):30–57.
- McCombs, M E, Shaw, D L, (1972) The agenda-setting function of mass media. *Public Opinion Quarterly* 36 (2): 176–187.
- McCombs, M., and Shaw, D., (1972) The agenda-setting function of mass media. *Public Opinion Quarterly*, 36:176-187.
- McCombs, M., Zhu, J.-H., (1995) Capacity, diversity, and volatility of the public agenda: trends from 1954 to 1994. *Public Opin. Quarterly* 59 (4): 495–525.
- McCright, A M, Dunlap, R E, (2000) Challenging global warming as a social problem: an analysis of the conservative movement's counter-claims. *Society Problems* 47 (4):499–522.

- McCright, A M, Dunlap, R E, (2003) Defeating Kyoto: the conservative movement's impact on U.S. climate change policy. *Society Problems* 50 (3):348–373.
- McField, M., (2000) Evaluation of management effectiveness: Belize marine protected areas system. Report to the Coastal Zone Management Authority and Institute, Belize.
- McGraw, K M, Ling, C., (2003) Media priming of presidential and group evaluations. *Political Communication* 20 (1): 23–40.
- McGregor, A., (1998) Ruralness, development and democracy: media, myths and the creation of meaning at Lake Cowal, New South Wales. *Australia Geography* 29:191- 203.
- McHenry, H., (1996) Farming and environmental discourses: a study of the depiction of environmental issues in a German farming newspaper. *Journal of Rural Studies* 12(4):375-386.
- McQuail, D., (1992) *Media Performance: Mass Communication and the Public Interest*. SAGE Publication, London.
- Medina-Pons, Fco, J., Terrados, J., and Tàbara-Villalba, J D, (2004) Assessment of the perception of Majorcan society of the ecological and economical values of *Posidonia oceanica* (L. Delile) seagrass beds. *Bolleti de la Societat d'Historia Natural de les Balears* 47:111-122.
- MedPan, (2005) The Directory of Mediterranean marine protected areas by country. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <http://www.medpan.org/?arbo=aires-marines-protegees-par-pays>
- Meyer, R., (2006) Intractable debate: why congressional hearings on climate fail to advance policy. *Perspectives in Public Affairs* (3): 85–99.
- Mom, (2007) Status of the population of the Mediterranean monk seal *Monachus monachus* in Greece. Athens.
- Morgan, G., Smuts, T., (1994) *Global Warming and Climate Change*. Dept. of Engineering and Public Policy, Carnegie Mellon University, Pittsburgh, PA.
- Murray, G.D., (2005) Multifaceted Measures of Success in Two Mexican Marine Protected Areas. *Society Natural Resources* 18:889-905.
- National Academy of Sciences (NAS) Committee on the Science of Climate Change, (2001) *Climate Change Science: An Analysis of Some Key Questions*. National Academy Press, Washington, D C.

- Nelson, B J, (1984) Making an Issue of Child Abuse: Political Agenda Setting for Social Problems. University of Chicago Press, Chicago.
- Neuendorf, K A, Thousand Oaks, C A, Oreskes, N., (2002) The Content Analysis Guidebook. Sage Publications, Beyond the ivory tower: the scientific consensus on climate change. *Science* 306 (5702):1686.
- Norse, E A, (1993) Global marine biological diversity: A strategy for building conservation into decision making. Washington D C: Island Press.
- Nunn, C A, (1979) Readership and coverage of science and technology in newspapers. *Journalism Quarterly*, 56: 27-30.
- Ogden, J C, (1997) Marine managers look upstream for connections. *Science* 278:1414-1415.
- Ohkura, Y., (2003) The roles and limitations of newspapers in environmental reporting. Case study: Isahaya Bay land reclamation project issue. *Marine Pollution Bulletin* 47:237-245.
- Oikonomou, Z.-S. and Dikou, A., (2008) Integrating Conservation and Development at the National Marine Park of Alonissos, Northern Sporades, Greece - Perception and Practice. *Environmental Management* 42(5):847-866.
- Ostrom, E., (1990) Governing the commons the evolution of institutions for collective actions. New York: Cambridge University Press.
- Philo, G., (1993) Getting the message audience research in the Glassgow university media group. In: Eldridge, J., (Ed.), *Getting the Message News, Truth and Power*. Routledge, London and New York.
- Pomeroy, R S, Mascia, M B, Pollnac, R B, (2006) Marine protected areas: the social dimension. *FAO Expert Workshop on Marine Protected Areas and Fisheries Management: Review of Issues and Considerations*, 12-14 June 2006, pp 149-181. Available at: <ftp://ftp.fao.org/docrep/fao/010/a1061e/a1061e03.pdf>
- Pomeroy, R S, Watson, L M, Parkw, J E, and Cid, G A, (2004) How is your Mpa doing? A methodology for evaluating the management effectiveness of marine protected areas. *Ocean and Coastal Management* 48: 485-502.
- Post, J C, (1992) The economic feasibility and ecological sustainability of the Bonaire marine park. IUCN, Caracas: World Parks Congress.
- Post, J C, (1994) The economic feasibility and ecological sustainability of the Bonaire Marine Park, Dutch Antilles. In *Protected area economics and policy*:

linking conservation and sustainable development, editors. Munasinghe, M., and McNeely, J., pp. 333-338. Washington, D C: World Bank and World Conservation Union.

- Reinard, J C, (2001) Introduction to Communication Research. McGraw-Hill, Boston.
- Roberts, C M, (1997) Connectivity and management of Caribbean coral reefs. *Science* 278(5342):1454-1457.
- Roberts, C M, Bohnsack, J A, Gell, F., Hawkins, J P, and Goodridge, R., (2001) Effects of marine reserves on adjacent fisheries. *Science* 294:1920-1923.
- Roberts, Wanta, M., Dzwo, W., T-H, (2002) Agenda setting and issue salience online. *Communication Research* 29 (4): 452–465.
- Rochefort, D A , Cobb, R W, (1994) The Politics of Problem Definition: Shaping the Policy Agenda. University Press of Kansas, Lawrence.
- Schattschneider, E.E., (1960). *The Semisovereign People: A Realist's View of Democracy in America*. Holt, Rinehart, and Winston, New York.
- Rudd, M A, Danylchuk, A J, Gore, S A, Tupper, M H, (2001) Are marine protected areas in the Turks and Caicos Islands ecologically and economically valuable? *Proceedings of the International Conference on the Economics of Marine Protected Areas Fisheries Center Research Reports* 9(8):198-211.
- Sanchirico, J N , Cochran, K A, Emerson, P M (2002) Marine protected areas: economic and social implications. Discussion Paper, Resources for the Future, Washington D C.
- Scoullos, M., Mantzara, M., Constantianos, V., (1994) The book-directory for the Mediterranean monk seal (*Monachus monachus*) in Greece. Athens.
- Sehoenfeld, C., (1977) The changing role of mass communication in environmental education. *Journal Environmental of Education*, 8(3): 60-64.
- Shanahan, J., McComas, K., (1999) *Nature Stories: Depictions of the Environment and Their Effects*. Hampton Press, Cresskill, NJ.
- Sheppard, C R C, (2000) *Seas at the Millennium: an environmental evaluation*. Elsevier Science.
- Smith, J., (2005) Dangerous News: Media Decision Making about Climate Change Risk. *Risk Analysis* 25 (6): 1471–1482.

- Snow, D A, Burke, E., Rochford, Jr., Worden, S K, and Benford, R D, (1986) Frame alignment processes, micromobilization, and movement participation. *American Sociological Review* 51:464–481.
- Soroka, S N, (2002) *Agenda-Setting Dynamics in Canada*. University of British Columbia Press, Vancouver, B C.
- Soroka, S N, (2003) Media, public opinion, and foreign policy. *Harvard International Journal of Press/Politics* 8 (1):27–48.
- South Australian Government, (1998) *Our seas and coasts: a marine and estuarine strategy for South Australia*. Adelaide: Marine and Estuarine Steering Committee.
- Steel, B S, Smith, C., Opsommer, L., Curiel, S., Warner-Steel, R.,(2005) Public ocean literacy in the United States. *Ocean and Coastal Management* 48:97–114.
- Steel, B., Lovrich, N., Lach, D., Fomenki, V., (2005) Correlates and consequences of public knowledge concerning ocean fisheries management. *Coastal Management* 33(1):37–51.
- Stern, M J , (2008) The power of trust: toward a theory of local opposition to neighboring protected areas. *Society Natural Resources* 21:859-875.
- Tetreault, I., Ambrose, R F, (2007) Temperate marine reserves enhance targeted but not untargeted fishes in multiple no-take MPAs. *Ecological Applications* 17, 2251-2267.
- Theodorson, G., and Theodorson, A., (1969) *A modern dictionary of sociology*. New York: Thomas, Y., Crowell.
- Thomson, R., (2005) Reporting Offshore Wind Power: Are Newspapers Facilitating Informed Debate? *Coastal Management* 33:247-262.
- Trumbo, C., (1996) Constructing climate change: claims and frames in US news coverage of an environmental issue. *Public Understanding Science* 5 (3):269–283.
- Twilley, R R, Barron, E J, Gholz, H L , Harwell, M A, Miller, R L, Reed, D J, Rose, J B, Siemann, E H, Wetzel, R G ,Zimmerman, R J , (2001) *Confronting Climate Change in the Gulf Coast Region: Prospects for Sustaining Our Ecological Heritage*. Union of Concerned Scientists & Ecological Society of America, Cambridge, MA.

- U.S. Climate Change Science Program, (2004) *Our Changing Planet: The U.S. Climate Change Science Program for Fiscal Years 2004 and 2005*. U.S. Climate Change Science Program, Washington, D C.
- Ungar, S., (1992) The rise and (relative) decline of global warming as a social problem. *Sociology Quarterly* 33:483–501.
- United Nations, (2002) *World Summit on Sustainable Development*. General Assembly. Available at: <http://www.earthsummit2002.org/resolution.pdf>
- Waitt, G., (1990-1991) Media representation of forestry and soil issues in the Australian Urban Press, *Australian Geographical Studies* 33(2):299-307.
- Wakefield, S E L, Elliott S J, (2003) Constructing the news: the role of local newspapers in environmental risk communication. *The Professional Geographer* 55(2):216-26.
- Watson, R T , Zinyowera, M C, Moss, R H, (1997) The Regional impacts of climate change: an assessment of vulnerability. In: *Summary for Policymakers, Intergovernmental Panel on Climate Change, Geneva*.
- Weis, C N, and Knudson, D M, (1980) Naturalists and the mass media: reaching beyond the parks. *Journal of Environmental Education*, 11(4): 41- 44.
- Widener, P., and Gunter, V J, (2007) Oil Spill Recovery in the Media: Missing and Alaska Native Perspectives *Society Natural Resources* 20:767-783.
- Wilkins, L., (1993) Between facts and values: print media coverage of the greenhouse effect, 1987–1990. *Public Understanding Science* 2 (1): 71–84.
- Williams, J L, (2001) *The Rise and Decline of Public Interest in Global Warming: Toward a Pragmatic Conception of Environmental Problems*. Nova Science Publishers, Huntington, NY.
- Wilson, K M, (2000) Drought, debate, and uncertainty: measuring reporters' knowledge and ignorance about climate change. *Public Understanding Science* 9 (1): 1–13.
- Yamashita, H., (1989) Dare ga Higata o Mamotta ka—Ariakekai niikiru gyomin to seibutsu—[Who has protected the tideland?—Fishermen and Creatures of the Ariake Sea]. *Nosangyoson Bunka Kyokai, Tokyo*.
- Yang, J-H, (2004) Constraints on environmental news production in the US: interviews with American journalists. *Journal of International and Area Studies*:11(2):89-105.

- Zann, L., (1995) Our sea, our future: major findings of the State of the Marine Environment Report for Australia. Canberra: Department of the Environment, Sport and Territories.
- Zehr, S C, (2000) Public representations of scientific uncertainty about global climate change. *Public Understanding Science* 9(2):85–103.
- Brunckhorst, D J, Bridgwater, P B, (1995) Marine bioregional planning: a strategic framework for identifying marine reserve networks, and planning sustainable use and management. Proceedings of the Symposium on Marine Protected Areas and Sustainable Fisheries conducted at the Second International Conference on Science and the Management of Protected Areas. Halifax, Nova Scotia, Canada.
- Mundet, L., and Ribera, L., (2001) Characteristics of divers at a Spanish resort. *Tourism Management*: 22:501-510.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

- Φύλο
- Ηλικία
- Επάγγελμα:
 1. Δημόσιος υπάλληλος
 2. Ιδιωτικός υπάλληλος
 3. Ιδιωτική επιχείρηση
 4. Δεν εργάζεται
- Σπουδαιότητα ανάγνωσης εφημερίδων για ενημέρωση
 1. Πολύ
 2. Λίγο
 3. Καθόλου
- Πότε ψηφίστηκε το ΠΔ για τη ίδρυση του Πάρκου;
 1. 1982
 2. 1992
 3. 2002
- Γιατί ιδρύθηκε το Πάρκο;
 1. Προστασία της μεσογειακής φώκιας
 2. Προστασία του χερσαίου και θαλάσσιου περιβάλλοντος
 3. Προστασία πολιτιστικής κληρονομιάς
 4. Άλλο
- Ποιος είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση του Πάρκου;
 1. ΥΠΕΧΩΔΕ
 2. Φορέας Διαχείρισης
 3. Δήμος Αλοννήσου
 4. Mom
 5. Άλλο
 6. Δεν ξέρω
- Μπορείτε να διατυπώσετε έναν περιοριστικό κανονισμό στο Πάρκο;
 1. Ναι
 2. Όχι

▪ Είστε πεπεισμένος ότι αξίζει η δημιουργία του Πάρκου;

1. Ναι

2. Όχι

3. Δεν είμαι σίγουρος

▪ Συμμετείχατε ποτέ σε οργανωμένες συζητήσεις σχετικά με το Πάρκο;

1. Ναι

2. Όχι

▪ Ψηφίσατε ποτέ για κάποιο θέμα σχετικό με το Πάρκο

1. Ναι

2. Όχι

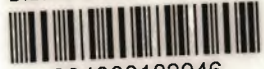
▪ Έχετε δώσει ποτέ χρήματα για το Πάρκο;

1. Ναι

2. Όχι



ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ



004000102046

